

Pozsgay: Kilépek a pártból, ha...

Az MSZMP megváltoztatja nevét és nem lesz többé a bolsevik és sztálinista hagyomány értelmében kommunista párt az októberi kongresszus után — jelentette ki Pozsgay Imre az olasz televíziónak adott, szombaton este sugárzott interjújában.

Pozsgay — mutatta őt be az interjúkészítő — a magyarországi demokratikus megújulási folyamat egyik legfőbb kezdeményezője és a jövőendő köztársasági elnöki poszt legesélyesebb jelöltje, aki azonban politikai pályáját a Kádár-korszak idején kezdte. Miért fordult szembe korábbi meggyőződésével?

„A kormányzati munkában szerzett tapasztalataim meggyőztek arról, hogy a Kádár-féle posztstálinista, bár sok tekintetben liberális vezetési módszer ideje véglegesen lejárt — válaszolt az államminiszter. — Schol Kelet-Európában, de itt Magyarországon semmiképpen sem tartható fenn tovább ez a politikai rendszer, amely a bolsevizmusból, majd a sztálini intézményrendszerből ered. Itt az ideje, hogy változtatva, teljesen új útra lépünk: demokratikus pluralista rendszert építünk ki. A szocializmus nem lehet felülről, kényszerrel bevezetett reform, hanem a népnek magának kell azt választania, a legnagyobb szabadságban — fejtette ki.

Pozsgay Imre a továbbiakban hangzott: a párt küszöbönálló kongresszusán alapvető döntéseknek kell születniük. „Igyekszünk megőrizni a történelmileg kialakult kommunista

hagyományokból azt, ami érték, ugyanakkor meg kell változtatni a párt egész szervezeti rendjét. El kell vétegnünk a demokratikus centralizmusnak nevezett szervezési elvet. Mi a nyugat-európai szocialista pártokkal érzünk rokonságot törekvéseinkben. Az MSZMP egyszerűen szocialista pártnak fogja nevezni magát, és nem lesz többé kommunista, legalábbis nem a szó hagyományos sztálinista értelmezésében.”

Magyarország sokat emlegetett semlegességével és függetlenségével kapcsolatban hangsúlyozta: a kiválás a Varsói Szerződés kötelékéből hosszú távú folyamat lehet. Semmiképpen sem kívánjuk elvágni a kelet-európai szomszédainkhoz fűződő szálakat, de ezek mellé új hidakat és kapcsolatokat akarunk építeni Nyugat-Európához, hozzájárulva az európai közös ház megteremtéséhez.

— A negyven év után tartandó első szabad választásokon az MSZMP esetleg súlyos vereséget szenved, mint a lengyel kommunista párt — vetette fel az interjúkészítő.

„A lengyel példa nem térít el bennünket elhatározásunktól, hogy vállaljuk a megméretést, és teljes egészében a választók döntésére bízunk az ország jövőjét és kormányzását” — jelentette ki Pozsgay, s hozzátette: ha az októberi kongresszuson nem a reformisták győznek, és elmarad a párt szükséges átalakulása és megújulása, ő személy szerint nem marad tovább egy előre-gedett szervezetben és kilép.

A „Hetek” és mi

A vezető ipari országok pénzügyminiszterei és központi bankjainak vezetői a hétvégén arra szólították föl a lengyel kormányt, hogy a lehetőség szerint mihamarabb egyezzen meg a Nemzetközi Valuta Alappal az ország talpraállítási programjáról. Ez esetben a „Hetek csoportja”, vagyis az Egyesült Államok, Japán, az NSZK, Franciaország, Nagy Britannia, Olaszország és Kanada együttes támogatásáról és arról biztosítja Lengyelországot, hogy kedvezően fogják elbírálni az adósságok kérdését.

A Nemzetközi Valuta Alap washingtoni közgyűlését megelőzően a legfejlettebb ipari országok egyezteték álláspontjukat. A szovjetunióbeli, a lengyel- és magyarországi fejlemények legalább annyira foglalkoztatták

a pénzügyminisztereket, mint a dollárárfolyam, a konjunktúra, vagy más világgazdasági kérdések. „Felélenkült a tanácskozás, amikor a megbeszéléseken Kelet-Európa került terítékre.”

A vezető ipari országok tanácskozásáról kiadott közleményükben hangsúlyozzák, hogy „folyamatosan” kívánják támogatni a „történelmi” átalakulást Kelet-Európában, mindeneke-lőtt pedig Lengyelország és Magyarország útját a piaczgazdaság felé. Magyarországgal kapcsolatban ennél részletesebb megjegyzéseket nem idéztek a hírügynökségek. A nyugatnémet pénzügyminiszter Lengyelországgal kapcsolatban viszont elmondta, hogy a Valuta Alap küldöttsége már a jövő héten Varsóba utazik konkrét tárgyalásokra.

Szakad vagy nem szakad az MSZMP?

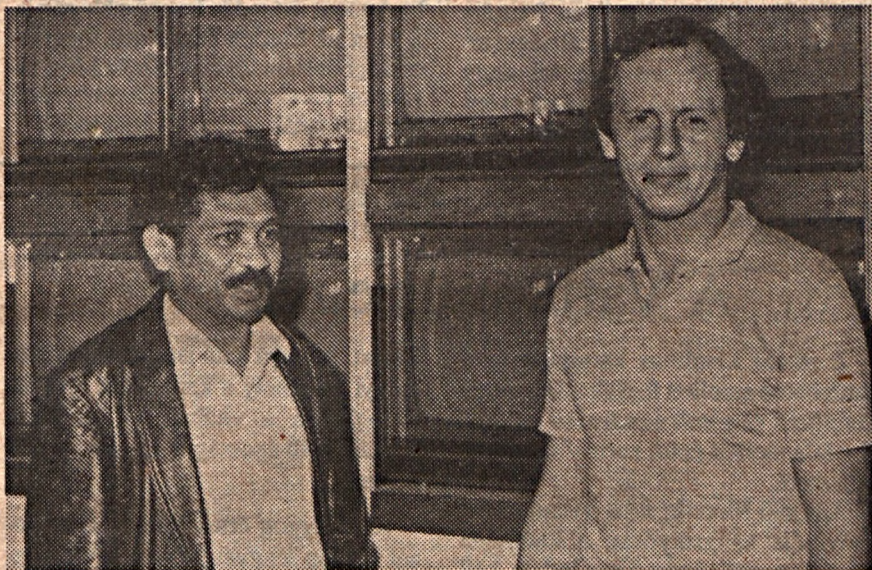
(Interjú a 7. oldalon)

Mennyire utópia Erdély szuverenitása

(Gondolkodó a 8. oldalon)

BNV'89

A nap üzleti híre: Alko-S Kft

Goldstar képviselők

Ha van egy darab földed, vegyél hozzá magvakat, s már termelhetsz is. A tíz ujjaddal. Mert háztáji kiscépe nem igen akad a magyar piacon, ha van is, otromba, energiafalo gépezet, amit a gazdák nem kedvelnek. Nos, ez a helyzet hamarosan megváltozik. Hogy hogyan? A Skála Rt egyik leányvállalata a Seltron és egy osztrák cég, az Alko vegyesvállalatot, pontosabban egy Kft-t hozott létre, hogy ellássa a magyar gazdálkodókat kiscépepekkel. A szerződés megkötése előtt az új Kft leendő magyar ügyvezető igazgatójával, Birtalan Csabával arról beszélgettünk, hogyan és miért jön létre az új vállalat.

— Az egyik szerződő fél az Alko. Mít lehet róla tudni?

— Az Alko-csoport egy nyugatnémet-osztrák vállalat, melynek szerte a világban harminckét tagvállalata van: például Svédországban, Svájcban, s harmincharmadikként Magyarországon is lesz.

— Fele-fele arányban osztoznak?

— Igen. Ötven százalékos részesedése lesz a Skálának ebben az üzletben. Ezért is lesz egy magyar és egy osztrák ügyvezető, akik azonos jogkörrel rendelkeznek majd.

— Hogy ez az új cég piacra lépjen, az még a jövő zenéje. Az Alko termékei ma mégis itt vannak, éppenséggel a leendő üzlettárs, a Seltron állította ki termékeiket.

— Ez nem véletlen. A Seltron mezőgazdasági kiscépepek értékesítésével foglalkozik.

— Mikor vásárolhatnak majd a kerttulajdonosok ezekből a szemre nagyon tetszetős gépekből?

— Az igazi forgalmazás 1990. január 1-én kezdődik majd, de a vásárlás ideje alatt itt a helyszínen lehet belőlk vásárolni.

— Forintért?

— Természetesen. Sőt ha összevetjük az általunk forgalmazott gépek minőségét és használhatóságát a hasonló, de „szocialista” termékekkel — nem akarok hazabeszélni — a vevő jobban jár.

— Konkrétan?

— Vegyünk például egy fűnyírógépet. Az Alko három év garanciát vállal, ez egy többlétszolgálatos. Ezek a gépek megfelelnek a szigorú nyugat-európai szabványnak: készülnek elektromos és benzinmotoros kivitelben, de

Habsburg Ottó nyilatkozata

Az Európa Tanács támogatásáról

Az Európa Tanácsban rendkívüli hatást váltott ki a magyar kormány döntése az NDK-menekültek ügyében. Öröm volt tapasztalni, ahogy a tanács tagjai lelkesen fogadták a hírt, ami minden bizonnyal hozzájárul Magyarország európai integrálódáshoz — mondotta Habsburg Ottó, az Európa Parlament Magyarországgal Foglalkozó Bizottságának elnöke, amikor szombaton reggel a Nap TV adásában egy beszélgetésen vett részt. A politikus a Fesztivál '89 Bécs—Budapest Világkiállításért rendezvény fővédnöként tartózkodik Budapesten.

Habsburg Ottó arról is szólt, hogy Magyarország, illetve a magyar reformok segítése folyamatosan napirenden van az Európa Tanács, illetve az Európa Parlament ülésén, s rövidesen a segítségnyújtás valamilyen formája bekerül a testület jövő évi költségvetési tervébe is. Persze nem túl nagy összegekről van szó, de mindenképpen örvendetes első lépésekről.

Arra a kérdésre, hogy figyelemmel kíséri-e az itthoni eseményeket, azt válaszolta: szerinte egészséges viták zajlanak az országban, a demokrácia mindig is vitákkal jár. Végül is bámulatos gyorsaságú fejlődés tapasztalható Magyarországon, és kíváncsian várja a közelgő választásokat. Elmondotta: mostani budapesti programjának azért is örül, mert óriási lehetőséget lát a tervezett világkiállítás megvalósításában. Ez is a magyar integrálódási folyamat részévé válhat. A Budapest—Bécs Világkiállítás megrendezését személyesen is támogatja minden lehetséges fórumon.

Habsburg Ottó végül elmondta, hogy rövidesen, még az idén ismét felkeresi hazánkat az európai kereszténydemokrata pártok küldöttsége tagjaként. Ez a pártszövetség az Európa Parlament második legerősebb pártja. S mint az Európa Parlament magyarországi delegációjának elnökeként, hivatalos minőségben az Országgyűlés meghívásának is eleget kíván tenni.

Karmelita-rend

A Vatikán is egyetért

A római katolikus karmelita rend szombaton amellet foglalt állást, hogy távolítsák el a volt auschwitzi haláltábor fala mellett épült karmelita apácakolostort.

Antonio Morello atya, a rend római szóvivője hangsúlyozta: a karmelita rend úgy véli, hogy tiszteletben kell tartani az 1987-ben kötött megállapodást és ennek megfelelően más helyen kell újjáépíteni a katolikusok és a zsidók között nemzetközi vitát okozó ko-

lostort. Az atya által ismertetett közleményt — amely a karmeliták első állásfoglalása a vitában — vasárnap hozzák nyilvánosságra az olasz fővárosban.

Kiszivárgott értesülések szerint Jozef Glemp lengyel bíboros levelet intézett a zsidóság vezetőihez, s ebben most már ő is egyetértett a Genfben kötött egyezmény végrehajtásának szükségességével.

USA—SZU

Kölcsönös engedmények

A szovjet—amerikai külügyminiszeri tanácskozást záró szombati sajtóértekezleteken James Baker és Eduard Sevardnadze egybehangozóan igen sikeresnek minősítették tanácskozásukat, bejelentve: 1990 késő tavaszán megrendezik a csúcsertekezletet.

A szovjet fél immár hajlandó akkor is megkötöni a szerződést, ha nem állapodnak meg az úrfegyverek eltávolításában. Míg az úrfegyverkutatók, a kutatás eredményeinek kipróbálása megengedett, a fegyverek telepítése nem. A Szovjetunió maradéktalanul leszeli krasznojarszki radarközpontját, amely az amerikai vélemény szerint sérti az ABM-egyezményt. Amerikai részről elálltak a korábbi igénytől, hogy tiltsák el a mozgatható indítóalású rakétákat (amelyekkel eddig csak a Szovjetunió rendelkezik).

A Szovjetunió elfogadja az amerikai célt, hogy a bécsi hagyományos haderőcsökkentési tárgyalásokon 6—12 hónap alatt dolgozzák ki a megállapodást, mondotta Sevardnadze. Javasolta: hívják össze 1990 második fe-

lében a 35 ország államfői konferenciáját, meggyorsítandó a megállapodást. Baker ettől elvben nem zárkózott el, de a kérdést a bécsi tárgyalások haladásától tette függővé. Bécs fontos vitás kérdésében, a harci repülőgépek ügyében a Szovjetunió hajlik részleges kompromisszumra a támadó és védelmi jellegű gépek csökkentésében, míg az amerikai álláspont változatlan: a gépeket kapacitásuk, nem hadrendbe állításuk alapján kell osztályozni.

A földalatti atomkísérletek ellenőrzésében való megállapodás megnyitotta az utat a még a 70-es években kidolgozott egyezmények életbelépe előtt, mondotta Sevardnadze. Ugyancsak nagyra értékelt a megegyezést a vegyi fegyverek ellenőrzésében, az adatcserében, reményét fejezve ki, hogy mielőbb megszületik a fegyverek gyártását tiltó egyezmény.

Az MTI tudósítójának kérdésére: szóba került-e Lengyelország és Magyarország amerikai támogatásának ügye, Baker elmondta: Washingtonból Wyomingba vezető négyórás repülőúton foglalkoztak behatóan ezzel a kérdéssel. Szóba került az NDK-ból kivándorlók ügye is, mondotta, egyúttal célozva arra, hogy nem tekintik időszerűnek a német kérdés újramegjelenéséről beszélni. Egyébként a német vonatkozású megbeszélések bizalmas jellegére hivatkozva nem kívánt többet mondani.

Egy lengyel tudósító ugyancsak Kelet-Európáról érdeklődött a szovjet külügyminiszterrel. Sevardnadze kifejtette nézetét, hogy a kelet-európai országok egyetértenek a jelenlegi európai irányzattal, a törekvéssel a bizalomépítésre, a haderőcsökkentésre. Ezen országok kormányfőinek, külügyminisztereinek megnyilatkozásai- ból, beleértve Lengyelországot és Magyarországot, azt szűri le, hogy valamennyi állam maradéktalanul tiszteletben tartja a Varsói Szerződésből fakadó kötelezettségeit, mondotta.

Jelcin jelzés

A Borisz Jelcint pocskondiázó La Repubblica-cikk átvétele a Pravdában személyes támadás volt Jelcin ellen, azzal a céllal, hogy befeketítse a népi küldöttest, s gyengítse azt a kedvező visszhangot, amelyet egyesült államokbeli látogatása keltett. Az ügyről maga Borisz Jelcin vélekedett így egy leningrádi ifjúsági lapnak nyilatkozva.

Jelcin megjegyezte, hogy a cikkátvétel tükrözi a párton belüli folyamatokat, azt, hogy akadnak az átalakítást fékezni, megállítani akaró erők, amelyek nem a válságban lévő ország érdekeit nézik. A képviselő elmondta, hogy az elmúlt héten a moszkvai Puskin téren nyilvánosan elégettek több száz Pravda példányt.

A VILÁG HÍREI

— A Varsói Szerződésbeli tagság nem lehet akadály a Európa Tanácshoz való csatlakozásnak abban az esetben, ha az adott ország pluralista demokráciát és többpártrendszer alakít ki, s tiszteletben tartja az emberi jogokat — fejtette ki Anders Björck, az ET parlamenti közgyűlésének elnöke.

— Immár 720 NDK-menekült zsúfolódik az NSZK prágai nagykövetségének területén. Szombat éjszaka legalább hatvanan másztak át a miszsió sátoztáborhoz hasonló kertjének kerítésén. Prágai diplomáciai értékelések szerint a helyzet megoldására alkalmasat kínál Jaromir Johannes cseh-szlovák, Genscher nyugatnémet és Oskar Fischer NDK-külügyminiszter tervezett találkozója.

— Rövid moszkvai munkalátogatását befejezve szombat este elutazott a szovjet fővárosból Margaret Thatcher, aki közel négy órát tárgyalt Mihail Gorbacsov főtitkár-államfővel. Gorbacsov legfontosabbnak a társadalom demokratizálását, a nyilvánosságot nevezte, amelyek lényegében a gazdasági és politikai átalakítás feltételeit teremtik meg.

— A Szovjetunióban élő görögök közül idén már 3000 hagyta el végleg az országot és Görögországba vándorolt ki. Többségük nem beszéli megfelelően anyanyelvét, nehezen ismerik el iskolai végzettségüket, mégis a távozás mellett döntenek. Számuk jelenleg hatszázezer és egymillió között van. Korábban autonómiával rendelkeztek, de Sztálin nemzetiségi politikája folytán a krími tatárokhoz és a

meszheti törökökhöz hasonlóan a különösen üldözött népek közé kerültek.

— Elbukott, az emberek százainak talán ezreinek lemeszárásával végződött és értelmetlen volt az 1923. szeptember 23-án Bulgáriában kibombolt felkelés, amelyre a Komintern utasította a pártot. Ez a lényege annak, ahogyan szófiai történész-körökben „baráti beszélgetéseken” minősíteni kezdik „a világ első antifasiszta felkelésének” körülményeit.

— A bejrúti repülőter megnyitására és a kikötői blokádfeloldására első jelei mutatkoztak vasárnap. A libanoni főváros március 11. óta lezárva tartott légikikötőjében leszállt az első gép, a március 21-étől blokádfeloldás alatt tartott bejrúti tengeri kikötőbe pedig befutott egy kereskedelmi hajó.

Olaszok a BNV-n

Gorizia tartomány Kereskedelmi Kamarájának kiállítását kerestük föl, ahol Corrado Paoli reklámfőnök fogadta a Dátum stábját.

Az ízlésesen berendezett stand már az 1990-es, Olaszországban megrendezendő futball-világbajnokságot reklámozta, illetve itt nyílik arra lehetőség, hogy a vásárba kilátogató futballrajongók különféle olasz emléktárgyakat vásárolhassanak 40-től 1000 forintig.

— *Miért fontos az északi tartomány kamarájának, hogy részt vegyen a Budapesti Nemzetközi Vásáron?* — kérdeztük Paoli úrtól.

— A monfalconi kikötő, valamint a goriziai és a trieszti repülőtér alkotja a szövetséget. A trieszti reptér most vált szabadabbá a magyar kereskedők részére, ezért is fontos, hogy itt jelen legyünk. A MALÉV-val jó munkakapcsolatot építettünk ki, így hetente két járatot indítunk a Trieszt—Budapest—Trieszt útvonalon. Erre nagyon büszkék is vagyunk.

— *Milyen hasznot várnak a kiállításról?*

— Én, személy szerint, nagy hasznot várok. Remélem, sikerül sok jó üzletet kötni.

— *Mi az, amiért Magyarország ilyen előkelő szerepet tölt be Olaszország északi tartományának kereskedelmében?*

— Gorizia nagyon jó stratégiai helyzetben van. Közel van hozzá Bécs, Budapest és Moszkva is. Elsősorban Magyarországgal jók a kapcsolataink, a vízi, légi és szárazföldi szállítások terén.

Stefania Atti gazdasági képviselőtől a következőket kérdeztük:

— *Pénteken adták hírül a hírügynökségek, hogy Olaszország különféle kedvezményekkel kívánja támogatni a magyar reformot, de elsősorban a gazdasági életet. Ezekről mi a véleménye?*

— Ez már teljességgel olasz kérdés. Szeretnénk egy olyan kapcsolatot kiépíteni Magyarországgal is, amilyen jugoszláviával manapság fönáll. Ezen kívül természetesen segítjük azokat a cégeket, melyek üzleti kapcsolatba szeretnének lépni egy magyar vállalattal.

— *Mennyire fontos Magyarország az olasz üzletemberek számára?*

— Azt hiszem, hogy ez most fog eldőlni — fejezte be a tartományi kamara képviselője.

TV, video Koreából

A Koreai Köztársaság KOTRA kereskedőháza hat céget vonultat föl, most első alkalommal a BNV-n. Kim Jang-Han válaszol kérdéseinkre.

— Tavaly októbertől létezik a nagykövetségi szintű diplomáciai kapcsolat Korea és Magyarország között. Azóta élénk a kereskedelmi kapcsolat a két ország között, melyet mi sem fémjelez jobban, mint az a tény, hogy a magyar kereskedelmi kirendeltség nyomán nemrégiben nyílt meg a

BNV '89

koreai kereskedelmi központ Budapesten.

Ez az első alkalom, hogy részt veszünk a kiállításon, de ettől függetlenül, már három koreai cég (Samsung, Dawoo, Goldstar) nyitott Budapesten irodát. Ezekben a helyeken már rengeteg üzleti találkozó lezajlott a magyar és a dél-koreai üzletemberek között.

— *Kivel alakítottak ki jó kapcsolatokat?*

— A Videotonnal és a KONSUMEX-szel. Ebben az évben 20 millió dolláros, Magyarország felé irányuló exportra számítunk — fejezte be Kim Jang-Han.

A dél-koreai Goldstar impozáns kiállítással jelentkezett a BNV-n. Steinglauber Tamás igazgatóval, a Trade-Contact egyik vezetőjével, a Magyarországra szállító cég képviselőjével, valamint Rakotomalala Salamával, a Pagoda Kft., mint kizárólagos magyarországi forgalmazó piacszerzőjével beszélgettünk.

1947-ben In-Hwoi Koo úr kis üzemet alapított arckrémek gyártására Lucky Chemical Company néven. A cég szépen fejlődött, növekedésével egyre újabb ágazatok tevékenységébe kapcsolódott be, egyre jelentősebb szerepet játszva Dél-Korea iparfejlesztésében.

A vállalatcsoport életében jelentős állomás volt 1958-ban a Goldstar Co. Ltd. megalapítása, mely a háztartási és szórakoztató elektronikai ipar reprezentánsa a csoporton belül. Ma a Lucky—Goldstar Group vállalatai 22 milliárd USD, a Goldstar Co. Ltd. — a vállalatcsoport egyik legerősebb és legdinamikusabban fejlődő vállalata — 4,2 milliárd USD éves forgalmat bonyolítanak le. A vállalatcsoport a második legnagyobb Dél-Koreában és előkelő helyet foglal el a fejlődő országok legnagyobbjai között is.

Kelet-Európával normalizálódó kapcsolatok lehetővé tették, hogy a vállalatcsoport erre a területre is kiterjessze tevékenységét. A Goldstarral az

első komoly üzletet a KONSUMEX kötötte a bécsi vegyesvállalata, Trade-Contact révén.

Az ezen a bázison felépült partneri viszony, illetve az egy évvel későbbi Magyarország és Dél-Korea közti diplomáciai kapcsolatfelvétel lehetővé és szükségessé tette Goldstar képviselői nyitását Budapesten. Erre 1989. márciusában C. K. Koo úr, a tulajdonos család és a vállalatbirodalom fejenek magyarországi magánlátogatása alkalmából került sor.

Eddig több mint 6000 darab televízió érkezett, mely képernyőátmérőtől függően 22, illetve 29 ezer forintba kerül.

2000 darab videolejátszót hoztak be 18 500 forintért, pár nap alatt elkapkodták, így gyorsan, napokon belül jön az utánpótlás. Az 5000 videomagnetonon ára 28 000 ezer forint/db. Mint kérdésünkre elmondták, azért tudnak ilyen alacsony árat szabni termékeiknek, mert az importliberalizáció ezt lehetővé teszi, illetve azért, mert a cég a kis haszonra, ám a nagy forgalomra törekszik.

Az árvédelem (tessék megfigyelni ezt a szót, és jó lesz ha meg is tanulják, hisz a fejlett piacgazdaságban mindennapos használatú!) fontos szerepet játszik a cégnél, ezért nem szállítanak nagykereskedő cégeknek. Azt szeretnék, ha az országban az egységesen olcsó áráért kapja meg a Goldstar termékeit a kedves vásárló. Inkább minden kiskereskedelmi egységgel külön tárgyalnak. Így termékeiket megvásárolhatják a BNV-n kívül a Sugában, a Skála-áruházakban és még sok, elsősorban nagyobb áruházban, szerte az országban. — Adták hírt a Goldstar magyarországi képviselői.

A Goldstar július elsejei működése óta 160 millió forintos forgalmat bonyolított le, ami a maga nemében is rekord. Ezen kívül egy újdonsággal is jelentkeztek a BNV-n, egy sztereo-rádiós magnót hoznak forgalomba, melynek ára csupán 3990 forint.

A nap üzleti híre: Alko-S Kft

folytatás az 1. oldalról

a benzinmotor négyütemű. A súlya jóval kisebb, mint a hasonló magyar termékeké.

— *Nem lényegtelen az ár sem.*

— Az elektromos típus teljesítménytől függően 8—12 ezer forint között van, ami azt jelenti, hogy nem drágább a hasonló, de gyengébb szocialista készüléknél.

— *Milyen gépekre számíthatunk még?*

— A teljesség igénye nélkül: kerti kocsis, fűgyűjtő, földlazítógép, motor-kapa, sövénynyíró, komposztáló, valamint házi vízierőmű.

— *Vízierőmű?*

— Rendkívül praktikus gép. Ahol nincs vezeték ivóvíz, tanyán, kisebb falvakban alkalmazható a „kereskedő” mellett. Ez a berendezés egy nagyobb Benetton sportszatyorban elfér, vagy akár a mosogató alá is beszerelhető. Elektromos kivitelben készül, rendkívül csendes, a fogyasztása pedig csupán kétszerese egy fagyasztószekrényének. Ezenkívül teljesen automatikusan működötteti a rendszert.

— *Ezeket a berendezéseket kivétel nélkül a külföldi partner fogja gyártani?*

— Nem. Az Alko-S is fog gyártani, sőt magyar beszállítókkal termeltetni is fogunk. Ezt az teszi lehetővé, hogy partnerünk az állóeszközökön kívül jelentős mennyiségű devizát hoz az üzletbe.

— *Mennyit?*

— Hetven millió az alapító tőkénk.

— *Schillingben?*

— Egy jelentős része abban, a többi forintban. Ez bőven elegendő lesz a januári induláskor.

Cs. R.

Vásári tudósítónk:

Csik Rita
Fejes Imre

Békülő hadiipar

Az Ipari Minisztérium felmérése szerint a következő három évben körülbelül 30—40 százalékkal csökken a haditechnikai termelés. A Szovjetunióba irányuló exportban már jövőre legalább 45 százalékkal kevesebb ilyen jellegű terméket kell szállítaniuk a magyar iparvállalatoknak, részben az ottani fegyverzetcsökkentés, illetve az ellentételül szolgáló gyártmányok iránti hazai igénycsökkenés miatt. Ez a fajta átrendeződés jó néhány nagyvállalatunkat érinti, különösen a szerszámgépiparban, a hűradástechnikai és a számítástechnikai ágazatban, valamint a műszeriparban sürgető a gyors szerkezetváltás.

A Mechanikai Művek a védelmi célokat szolgáló termelést továbbra is

fontos munkájának tekinti, ám a hadiipari megrendelések visszaesése nyomán jelentős kapacitásaik szabadulnak fel. Ezért új piacokat keresnek. A svéd Nitronobel cég számára például bányászati robbantóanyagokat készítenek, az idén már több tízmillió forint értékben exportálnak belőle.

A polgári életben hasznosítható termékek arányának növelésével igyekeznek megőrizni gazdasági pozíciójukat a Gödöllői Gépgyár. Eddig főleg páncélosok nagyjavításával és harcokcsí-főegységek előállításával foglalkoztak. Most olyan külföldi cégekkel keresnek kapcsolatot, amelyekről a termelési struktúra változtatásához technológiákat is vásárolhatnak. Tervezik egy magyar—osztrák közös vállalat létre-

hozását a külföldön igen keresett és kedvező áron eladható, kívül-belül műanyaggal bevont alumíniumcsövek gyártására. A szükséges gyártósorokat egy NSZK-beli cégtől lízingelnék.

A Diósgyőri Gépgyár szocialista piacra küldött exportja az idén 30 százalékkal csökkent, és további visszaeséssel számolnak jövőre is. Idén nemcsak a hadiipari cikkek értékesítése csökkent, hanem egyes polgári termékeké is.

A sajobábonyi Észak-Magyarországi Vegyi Művek, amely az 50-es években kizárólag hadiipari termékek gyártására létesült, ma már döntően polgári termékeket készít.

(MTI)

Az egyik lemondott, a másikat elküldték

Városvezetés MSZMP nélkül

A dombóvári tanács végrehajtó bizottsága a helyben érdekes ügyek mellett több közérdeklődésre számot tartó kérdésben foglalt állást legutóbbi ülésén. Elutasították egy erdélyi menekült kérelmét, aki a már megítélt nyolcvanezer forint lakásvásárlási támogatását szeretne volna kiegészíttetni kétszáz ezer forintra. Bár a menekültekkel foglalkozó tárcaközi bizottság irányelve lehetőséget adna erre, a lakások elosztásáról és értékesítéséről szóló helyi rendelet megakadályozza az emelést, mert nyolcvanezer forintban maximálta a lakásvásárlás esetén nyújtható kedvezményt. Ha a testület a már megítélt összeget túllépné, megsértené saját jogszabályát. Szóba került a tanácsrendelet módosításának lehetősége, de úgy vélték, hogy a helyi szabályoknak a város körülményeihez kell igazodni, nem egyedi esetekhez. Két újabb menekült kérelmét eljuttatták a megyei tanács vb-titkárához, de választ még nem kaptak.

A hasonló problémák elkerülése érdekében praktikus lenne, ha a kormány a menekültek támogatását nem sorolná be a helyi támogatások közé, mert most nincs mód egyedi elbírásra.

A másik közérdeklődésre számot tartó esemény a hivatali pártalapszervezet titkárának lemondása az állandó meghívotti státuszról. Erről dr.

Keszler Gábort, a végrehajtó bizottság titkárárt kérdeztem.

— A bejelentést tudomásul vette a vb, és ennek kapcsán felmerült, hogy mi legyen a jövőben a városi pártbizottság és a KISZ utódszervezet képviselével. Határozatot nem hoztunk erről a kérdéstről, mert ezt a tanács szervezeti és működési szabályzata rendezi, az pedig a teljes tanács testület jogkörébe tartozik. Mégis úgy foglaltunk állást — tekintettel az átmeneti helyzetre —, hogy a továbbiakban ne hívjuk meg üléseinkre sem az MSZMP, sem az ifjúsági szövetség képviselőjét.

MIÉRT VONULT KI A HIVATALI PÁRTTITKÁR?

— *Máté László osztályvezető, egyben a hivatali alapszervezet titkára hogyan jutott erre az elhatározásra?*

— A politikai eseményeket figyelve mi sem természetesebb ennél. Én egyetértek azzal, hogy az MSZMP vonuljon ki a munkahelyekről. A városi tanács ráadásul olyan munkahely, ahol csak a régi módon lehetett pártélet élni. Itt a közéleti, politizáló pártéletnek rengeteg kötöttsége volt, és lenne a jövőben is, ha itt maradnánk. A tagság korábban úgy döntött, hogy nem kíván kivonulni. Pontosabban: nem tudja elképzelni, hogy máshol

párttag lehetne. Azóta eltelt néhány hónap, én arra a meggyőződésre jutottam, hogy ha én mint hivatali párttitkár jelen vagyok az üléseken, akkor itt kellene lenni más alapszervezetek vagy más pártok képviselőinek is.

— *Lényegében akkor ez az Ön egyéni döntése — még ha a tagság el is fogadja ezt —, de ettől még az MSZMP itt marad a tanácson — a munkahelyen és a város vezetésében.*

— Én egyértelműnek látom a kivonulást a hivatal, illetve a város vezetéséből. Mindig konfliktus helyzetet okozott, hogy a hivatali alapszervezet titkára a város vezetésében is részt vett, holott erre nem lehetett kompetens. Bonyolította a helyzetet, hogy az alapszervezetnek tagja a tanácselnök, aki néhány hónappal ezelőtt egyúttal a városi pártbizottságnak is tagja volt.

Hogy az alapszervezettel mi lesz, nem lehet még tudni. Ha a tagság ismét úgy dönt, hogy együtt maradunk, a pártélet akkor sem irányulhat a munkahelyre.

A KIÜZÖTTEK

— *Az ifjúsági szövetség titkára, Barna Tamás mit szól a döntéshez?*

— Nem örültem neki, mert arra alapozták, hogy egyre több politikai szervezet létezik, holott Dombóváron rajtuk kívül nincs másik ifjúsági szer-

vezet. Nem tartom célszerűnek, hogy az egyetlen ifjúságot képviselő szervezet ezentúl nem hívják meg a végrehajtó bizottság üléseire.

— *Hiába egyetlen az Önök szervezete, attól még nem képvisel minden fiatalt.*

— Igaz, de attól még tagjaink reprezentálják a város és a városkörnyék ifjúságát.

— *Tudomásul veszik a vb döntését?*

— A jövő héten ülésező szövetségi tanácsunk foglal majd állást erről. Én személy szerint megértem a vb érvelését, de a mai helyzetben nem tartom jogosnak.

*

— *Cserép Imre, a városi pártbizottság első titkára nemrég értesült a vb állásfoglalásáról, mi a véleménye róla?*

— Eléggé kategórikus elhatározásnak tartom. A tájékozódás lehetőségét meg kellene hagyni a meglévő és törvényesen működő politikai szervezeteknek.

— *Ez alatt csak az MSZMP-t érti?*

— Nem. Mindenkinek lehetőséget kell adni —, ha valamilyen érdekcsoportot képvisel — az információk megszerzésére. Igaz, párttörvény még nincs, de a társadalom tudomásul veszi az új szervezetek létezését. Talán jobb lett volna, ha a „kizárás” helyett inkább a többi szervezetet is meghívják az ülésekre tanácskozási joggal, ahogy eddig minket.

Györffy Árpád

Zala Megye Tanácsa: munkaprogram hatályon kívül

Fásultság, közöny

Az elmúlt héten tartotta ülését Zala Megye Tanácsa. A napirendi pontok között szerepelt a megyei tanács 1986—1990 évi munkaprogramjának végrehajtásáról szóló beszámoló, melyet Varga László tanácselnök terjesztett elő.

*

„A munkaprogram feladatmeghatározásainak aktualitása napjainkra az időközben bekövetkezett politikai, társadalmi és gazdasági változások hatására erőteljesen megkérdőjeleződött. Ennek okait azokban a folyamatokban kell keresni, amelyek nyomán változott politikai intézményrendszerünk, kialakulóban van a többpártrendszer, eddig nem tapasztalt méretű demokratizálódás indult meg társadalmi szinten. A kialakult gazdasági helyzetben a középtávú tervezés teljesen irreálissá vált, a VII. ötéves terv célkitűzései tarthatatlanok...” — summázza a tényeket a beszámoló és mindezek figyelembevételével adott számot a program végrehajtásáról. Megállapította; a megye 1932 helyi tanácsstagjának döntő többsége lelkiismeretesen tett eleget a közéleti, társadalmi megbízatásának, de sajnos a megváltozott körülmények hatására mind a tanácsi testületi munkában, mind pedig a tanácsstagok tevékenységében az elfára-

dás, a közömbösség jelei is megmutatkoznak. Csökken a testületi üléseken való megjelenés, egyre több figyelmet kell fordítani arra, hogy határozatkép telenség miatt ülés ne maradjon el.

Az előterjesztés leszögezte: át kell értékelni a testületi munka tervszerűségéhez fűződő elvárásokat és számolni kell azzal, hogy az egy éves időtartamra összeállított munkatervet is revízióra szorulnak, ha azt a társadalmi-gazdasági körülmények igénylik. Nem sikerült a munkaprogram szerinti eredményeket elérni a tanácsi bizottságok működésének önál-

lósága terén sem, a bizottsági munka öntevékeny jellege továbbra is hiányzik. A tapasztalatok azt erősítik, hogy a jövőben nem a kötelezően választott állandó bizottságok, hanem az egyes feladatok végrehajtására szerveződőknek van létjogosultsága. Természetesen erre csak a tanács törvény módosításával kerülhet sor.

A tanácsi gazdálkodással kapcsolatban megfogalmazásra került: „A többszöri forráselvonások formálissá tették a testületi döntéseket, elbizonytalanították a tanácsok társadalmi összefogásra irányuló kezdeményezéseit. A gazdasági önállóság fejlődése ellen hatnak a szabályozásban mutatkozó ellentmondások is. A tervezési módszereket jelentős részben ma is diktált elemek hatják át, döntően a bázis szemlélet érvényesül. Mindezek elemi erővel tették megalapozatlanná a kö-

zéptávú munkaprogramban foglalt célkitűzéseket.” A gondok mellett azonban el kell mondanunk, hogy a középtávú tervben, valamint a társadalmi-gazdasági programokban (lakás, egészségügy, oktatás, vízhálózatbővítés) elhatározott beruházások döntően megvalósultak, vagy legalábbis megvalósulásuk folyamatban van. Ami pedig a tanácsok államigazgatási feladatait illeti; a munkaprogram e feladatmeghatározásai ma is aktuálisak.

A tanács végül is az időközben bekövetkezett változásokra tekintettel a középtávú munkaprogramját hatályon kívül helyezte megállapítva, hogy az időszerű tanácsi testületi és államigazgatási feladatok meghatározására jelenleg is vannak hatályos rendelkezések.

P. Vadas Zsuzsa

NYILATKOZAT

A kaposvári Tánács Mihály Gimnázium tantestülete — bár májusban megfogalmazott kéréseit és követeléseit az országos és helyi szervek egyáltalán nem vagy csak részben teljesítették — úgy döntött, hogy — figyelembe véve az ország nehéz helyzetét, valamint az új művelődési miniszter elképzeléseit —, a szeptemberre tervezett sztrájk megtartásáról az országgyűlés őszi ülései után, legkésőbb ez év decemberében határoz.

Bizonyítani akarjuk ezzel egyrészt, hogy célunk nem a minden áron való sztrájk; bizonyítani akarjuk, hogy a pedagógusokban megalázó helyzetük ellenére még mindig él a bizalom; bizonyítani akarjuk,

hogy toleránsak vagyunk országunk vezetői iránt.

A félreértések elkerülése végett még egyszer és kiemelten hangsúlyozzuk, hogy akciónk célja a magyar oktatástyűgy és általa az ország helyzetének javítása. Meggyőződésünk, ha a pedagógusok és az iskolák anyagi helyzete, szuverenitása javul, akkor vonzóbbá válik a pedagógus hivatás, a gyengébbek kerülnek el a pályáról, és a műveltebb, nagyobb tudással rendelkező fiatalok kerülnek ki az iskola padjaiból. S ez valamennyiünk érdeke. Ezért kérjük a kormányt és az országgyűlést, hogy a Glatz Ferenc miniszter által javasolt elképzeléseket *minimális programként* fogadja el, egyúttal adjon

garanciát arra, hogy a pedagógusok átlagbérére 1992 januárjáig eléri az anyagi ágazatokban foglalkoztatott értelmiség átlagbérért, és biztosítja, hogy utána is azonos szinten maradjon vele!

Kérünk valamennyi övodát, általános iskolát, középiskolát és felsőoktatási intézményt; azokat is, akik csatlakoztak májusi állásfoglalásunkhoz és azokat is, akik nem, hogy támogassák elképzeléseinket, csatlakozzanak nyilatkozatunkhoz! Fogjunk össze közös ügyünk sikere érdekében, és — ha szükséges —, határozottabb lépések megtételétől se riadjunk vissza!

A kaposvári Tánács Mihály Gimnázium tantestülete

Napirenden az utcanevek

Utcaink, közttereink elnevezésének ügye „begyűrűzött” a közigazgatási főhivatalnokok párnázott ajtajú dolgozószobáiba is. Jó hatezer fővárosi közterület névből mintegy bő kétezernyi a személyekről elnevezett, s egy revíziós bizottság szemlézi végig e kétezeret, eldöntendő, hogy maradjanak-e névadók. Emlékeztetett a tanácselnök-főpolgármester az utca átnevezések sokféle technikai nehézségére, kényelemzavaró árnyoldalára, bugyellárisokat fosztogató költségkihatásaira is. Nyilvánvalóvá tétetett, hogy már szakértelem híján sem a tanácsstület kíván döntenit, no meg a demokrácia kívánalmi okán sem, hanem egyrészt szakértők, másrészt a helybenlakók véleményei, kívánságai, javaslatai lesznek irányadók. Ha az ott lakók változtatást akarnak, hát rendben... de éppen e ponton jutott a nyilatkozó eszébe, hogy költségek is lesznek ám, azt valakinek fizetnie kell.

A baj persze csőstül jön. Ugyanis — tegyük hozzá — nem feltétlenül elég a kétezer személynév átvizsgálása, mert az egyéb utca- és térkeresztelesek sem mind választottak időtálló neveket.

Vannak ez utóbbiak között olyanok, amelyek régóta anakronisztikusak, s ez a jellemzőjük már a perestrojka előtti időkben is kimondottan, vállvonogatással és karok szétárogatásával a közhatalom részéről is elismertetett. Ám a hivatalelvű világ tohonya alaptörvényei szerint minden maradt a régiben. É típus köréből csak két példát szabadjon említeni, a metróállomás jóvoltából közismert Élmunkás teret, továbbá a látszatra ugyan személyről elkeresztelt, valójában mégis személytelen Guszev utca nevét. (Lát szöveg személy csupán Guszev, ugyanis nem más ő, mint egy Illés Béla „megálmodta” regényhős, s így a kedvelt játék szabályai szerint legfőbb fogalom.) Félő, hogy a személyek méltó, avagy méltatlan voltát megítélő történészbizottság a fogalmak elfogadhatóságának eldöntésében nem éri majd illetékesnek magát, ezért — a fővárosi adófizetők költségére — egy további bizottság életre hívásának veszélye fenyeget. Merő takarékoságból javasolom a döntéshozóknak, hogy fogadják el ingyenes szakértői állásfoglalásomat, miszerint az élmunkás alakja nem feltétlenül telitalálat, mármint egy tér és egy metróállomás névadója, védőszelleme gyanánt... Amár ez az átnevezés — ha a gyaníthatóan mégis felkérésre kerülő szakértők másként nem döntenek, még a metróbeli világítótáblák és járulékos egyéb tabellák cseréjét is meg fogja követelni. A kék kocsi — legalábbis Moszkvában futó unokatestvéreik — alighanem megszokták már a világ efféle változékonyságát, hiszen egyszer csak eltűnt a szemük elől a Sztálin-állomás felirattömege, és a „végeken”, a „köztársasági fővárosokban” is ma-holnap feltűnhetnek a kizárólagosan orosz nyelvű tájékoztató feliratok. Persze a budapesti földalattivonalak rettenetes bugyuta pazarlása a világitó táblák színezésében rejlő informatikai lehetőségekkel úgyis generális táblacserét igényel majd.

Az egykori névváltoztató önkény semmibe vette a hajdani elnevezések

sokszor jelképes, összefüggésrendszerben megmutatózó logikáját. Az egyik fővárosi, lankás domboldal hajdani szőlőművelésre emlékeztető elnevezéseit például szabad prédának tekintette, amolyan depónak, amely mindig rendelkezésre áll, ha egy-egy doktrinerről, vagy ötvenesévekbeli politikusról éppen lenevezést rendel az olimposzi hatalom. Egy másik otromba hagyománytörés a Duna bal parti városfelét érte, ahol a pesti nagykörút ötös elnevezése híven tükrözte az öt pesti külváros nevét. Ez a sajátos rend bizony alaposan összekuszáltott, sőt itt minden az elnevezéssel kapcsolatos „stratégia” logikája érthetetlen is egyben. A megváltoztatásoké éppen úgy, mint a helybenhagyásoké. Leninnek valószínűleg rövid lett volna csupán egy körút-darab, ezért össze kellett vonni — és így több kerületen átfutóvá tenni — a Teréz- és Erzsébet körutat. Talán a nemzeti érzés kedvéért, mintegy az előbbi kompenzációjaként kellett Szent Istvánra változtatni a Lipót körutat? Vélhetnénk, Lipót a reakciós Habsburg szerepén is rajta-vestett, no de akkor például Ferenc király-császár miért nem? A kevésbé vészes szerepű Erzsébet és Teréz miért, mégis? A körút esetében a város-szerkezet logikáját kifejező korábbi elnevezések helyreállítása mindenképpen indokolt lenne, és csak önkényeskedő, várostörténetileg gyökeretlen törekvésnek nevezhető az egyik, igen hangos jelszavaikról ismert politikai párt minapi követelése, amely szerint a mai Lenin körút — így, a maga „duál-uniójában” vegye fel a jövőben az egyik ötvennyolcas mártír nevét.

Még néhány szót — az utcaelnevezések kapcsán is — testületekről és demokráciáról. Mint fentebb már felidéztük, a főpolgármester az utcákban lakóktól kívánja függővé tenni az elnevezést. Nincs okunk nem bízni abban, hogy az egyes utcák lakói, megkerdezésük esetén, nem úgy fognak véleményt nyilvánítni, hogy a méltatlan, vagy mesterkélt elnevezéseket nem kívánják laccímük gyanánt. (Ámbár van némi ellentmondás a főpolgármesteri nyilatkozat ama kitételében, hogy a tanácsstület nem szakértő, tehát nem dönthet elnevezési kérdésekben, ugyanakkor a lakók esetében — akiknek talán a változtatás anyagi terheit is hordozniuk kell — a szóban forgó vezető a laicitás felett nem aggódik.) Nem a lakók iránti bizalmatlanságból, hanem — mondhatnánk elvből — kell felkiáltanunk: ha egyszer demokrácia, úgy legyen kövér! Ne szűkítsünk az utcán, az nem pusztán a lakókból áll. Két szemben lévő házfal vagy kerítés között még — átlagos esetben — van két járda és egy úttest is. Azon pedig a helység gazdája, a választópolgárok járnak. Ok is részei az utcának, a témek, az ő véleményük figyelembevételére is szükség van. Aligha lenne elnevezhető egy rövidke, egytelkes zsákutca valamely főfasisztáról, még ha az ott lakó egyetlen család történetesen náci lenne is. A szélesebb állampolgári vélemények figye-

lembevétele persze nem hajtható végre másként, mint képviselőik testületének döntésén keresztül. Nem a testületi döntéssel van tehát baj, hanem az a körülménnyel, hogy a testület nem képviselő. Semmiféle leszűkítő, kicsit demagóg, „közvetlen demokráciádival” nem pótolható a megfelelő, képvisleti rendszerű közösségi akaratnyilvánítás legitimmé tétele, demokratikus tartalmának kialakítása, még olyan látszólag egyszerű kérdésben sem, mint a közakaratnak megfelelő, méltányos utcaelnevezés kérdése.

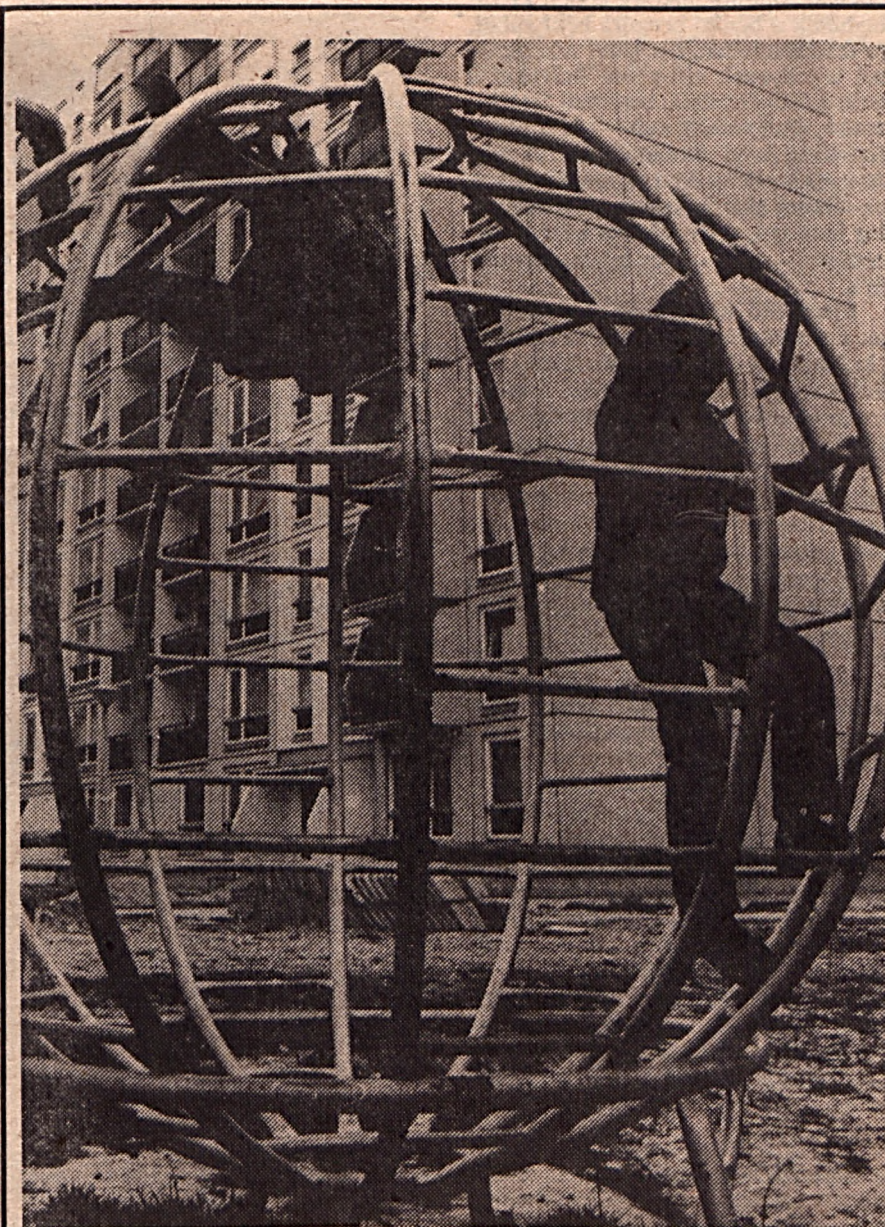
Ha — például az úgy egyik neuralgikussá vált esetében — újra megszületik Nagy-Budapest negyedik Nádor utcája, s ezért ki kell cserélni a München Ferenc utca feliratú táblákat? A Belső-Lipótvárosnak ez esetben is csak ez lesz az egyetlen Nádor utcája. Úgy hiszem, hogy még az egykori IV. kerület Belvárosból és a Belső-Lipótvárosból, egy többlépcsős sanda politikai városmérten alapján létrehozott, mai V. kerületben sem kell egy további Nádor utcával számolni. Ha sok ilyen „névtorlódás” lesz a szervetlenül összeragasztott Nagy-Budapesten belül, akkor ez a torlódás több okot jelent arra, hogy a mainál több önállóságot és egykori nevük hivatalos viselésének jogát megkapják a kiterébélyesített fővároson belüli városrészek, települések. Elképzelhető az is, hogy a bürokratikus ízü kerületszámolás helyett megszokottá váljanak a címzésben az

olyan patinás és lokálpatriotizmust erősítő formulák, mint Budapest-Vízváros vagy Budapest-Józsefváros, s ezzel a megkülönböztető elnevezéssel az azonos utcanevek zavaró hatása is kiküszöbölhető lenne.

Túlmutat a nevekhez visszatalálás kérdése az utcaneveken, hiszen éppen az utcanév-torlódáson keresztül is megjeleníti a Nagy-Budapest elnevezésű megalomániás konstrukció szerkezeti hibáit. (Boldog Párizs” Milyen szerencséd, hogy szomszéd városaidal való összeölekezésed okán „Nagy-Párizst” éppen a német megszállók hozták létre, és ezzel örökre kihúzták a talajt a hazai városmonstrum-álmódok lába alól!)

Ez azonban már egy másik történet. Annak története, hogy az egykori Budapest szomszéd városai — Újpest, Kispest, Budafok és mások —, amelyek külsőbnél is külsőbb külvárosokká lettek Nagy Budapesten, e közigazgatási Bős-Nagymarosban — központ felé eső fekvésükkel fogva — miként válhattak volna természetes székhelyeivé környezetünknek, a mai Pest megye egy-egy szeletének, tagolva, kisebb megyékre osztva ezt a ma saját székhely nélküli, gyűrű alakú megyét, fejlesztve és nem a meghonosított, alakatlan agglomerációba züllesztve a főváros környezetét.

Dr. Kolozsi Béla

fotó: Czako

Kultúránk és Európa

A magyar kultúra — amióta a magyarság a Kárpát-medencében él — mindig is ambivalens viszonyban volt Európával. Egyrészt képes volt olyan alkotások létrehozására, amelyek az európai kultúra legjobbjai közé tartoznak, másrészt az egész magyar társadalom — vagy legalábbis az elit — folyamatosan szükségét érzi annak, hogy a magyar kultúra európai voltát bizonygassa, vagyis állandó kétségei vannak efelől.

E dolgozatban a „kultúra” kifejezést egyszerűen használom az „elitkultúra” értelemben, valamint a társadalom életét átszövő, mindennemű kapcsolatrendszer („szociokultúra”) megjelölésére. Minden esetben külön feltüntetem, hogy fogalom melyik szférára vonatkozik.

*

A magyar kultúra napjainkban, 1989 első felében egyszerre van emelkedőben és süllyedőben. Az elitkultúra termékei, a film, a szépirodalmi művek, a zenei alkotások és maga a zenei életünk, képzőművészetünk, társadalomtudományos életünk — vagyis a „magas kultúránk” — határozottan és egyértelműen felmenő fázisban van. Olyan korszakban élünk, amikor e „magas kultúra” alkotói éppen kiszabadultak a bénító cenzúra béklyóiból, és felszabadultan, bár némi szkepszissel igyekeznek elfoglalni helyüket a társadalom életében, betölteni azt a hivatást, amit választottak — és amit évtizedekig nem tölthettek be. A mai magyar szellemi életben rendkívül sok az alkotni akarók száma, és szellemileg igen erős e társadalom középnemzedéke — a 35—60 év közötti nemzedék.

Ellenkező helyzetben van viszont az ún. tömegkultúra és a társadalom „kulturáltsága” (a szociokultúra). Mivel a negyvenes évek végétől fokozatosan elpusztult a társadalomnak az a középosztálya — a középpolgárság és középparasztság —, amely minden szerves fejlődésű társadalomban a kulturális hagyományok hordozója, a magas kultúra termékeinek befogadója, feldolgozója, hatásuk megőrzője, a magyar társadalom alaktalan és kulturálisan tömeggé vált, amely a „magas” vagy a „konzumkultúra” egyes termékeit befogadja, de feldolgozni, átalakítani, netán kivetni nem képes, nincs hozzá ereje. A társadalomból kihalt az a „normaőrző” réteg, amelynek — mint együttesnek — „kultúraértelmező” hitele volt, amely többnyire konzervatív volt — természetéből eredendően —, amely az újjal szemben kissé intoleráns volt, valamelyest sznob volt — de amely a kultúra egész rendszerét — mind a „magas”, mind a szociokultúrát — „fogyasztotta”, alakította, és az alsóbb társadalmi rétegeknek közvetítette. E közvetítő rétegek eltűnésével hatalmas szakadék keletkezett az „elitkultúra” teremtői és a befogadó rétegek között — és ez a szakadék egyre mélyül.

Süllyedőben van — napjainkig mindenképpen — a helyi kisközösségek kultúrateremtő képessége is. Az 1947—48 óta immár második

nemzedékváltás a magyar falvak és kisvárosok szellemi tőkeállományát egyre jobban csökkenti. A helyi kisközösségek — az erőltetett urbanizációs hullámok következményeképpen — nemcsak munkaerejük jelentős részét veszítették el, hanem alkotóképes szellemi erejük legnagyobb részét is. A falvakból és kisvárosokból hatalmas áradatokban vándorolt el az a nemzedék, amely a helyi közösségek autonóm kultúrájának alkotója s az elitkultúra termékeinek közvetítője lehetett volna. A napjainkban lassan alakuló helyi csoportok, egyletek, egyesületek, pártok működésének eredményeit csak egy-két év múltán tudjuk majd felmérni.

Szinte közhelynek számít már az a megállapítás, hogy napjainkban egy új reformkorban élünk. A politikára vonatkoztatva szokták ezt mondani, de érvényes a kultúrában is. A reformkor a magyar polgárosodás nagy korszaka volt, az az időszak, amikor a magyar társadalom élete — s nemcsak politikai élete — differenciálódott, szétváltak a művészetek és tudományok ágai, s mindegyik kereste a maga helyét és szerepét a polgárosodás folyamatában. Ugyanez zajlik ma is: a magyar társadalom ismét tesz egy kísérletet, hogy „hozzápolgárosodjék” Európához. Ezt

ma másképpen hívják — modernizációnak, európai integrációnak stb. —, de a lényeg ugyanaz. Az elmúlt negyven év alatt a társadalomra kényszerített béklyóktól megszabadulva próbálja az ország eliteje mozgásba hozni a társadalom alsóbb rétegeit, megteremteni a „civil társadalmat” — ahogy divatos szóval nevezik.

E korszak abban is hasonlít a reformkorra, hogy akkor is egy kevésbé differenciált „literátorkultúra” alakult át egy-két évtized alatt sokszínű, sokágú modern kultúrává, s lényegében ez a folyamat zajlik most is — közel tíz éve. Az 1960-as, hetvenes években — régi rossz magyar hagyományként — az író, az irodalom volt a magyar nemzet mindenese, társadalmi bajainak feltárója, érdekeinek képviselője, szószólója. Közel tíz éve folyik azonban az a differenciálódási folyamat, amelynek eredményeképpen má már az irodalom a társadalom bajainak az egyik, de korántsem az egyetlen feltárója, mert megerősödtek a társadalomtudományok, a színvonalas publicisztika, az egyes természettudósok is vállalják a színvonalas ismeretterjesztést (pl.: ökológiai kérdésekről). Kultúránk tehát egyre kevésbé irodalomcentrikus, egyre kevésbé művé-

szetcentrikus — s ez mindenképpen pozitív változásnak tartható.

A fenti gondolatmenetből következő az a vélemény is, hogy e folyamat eredményeképpen kultúránk közeledik az európai és az egyetemes kultúrához, ahol ugyanis már régi hagyomány, hogy mindenkinek van egy „kaptafája”, s ha teheti, marad a sajátjánál, mert ahhoz ért. Ez az önfegyelem nem zárja ki más területek eredményeinek a figyelemmel kísérését — az interdiszciplináris párbeszédet —, de a megítélés alapja a mindenkori szakszerűség. A magyar társadalomban is zajlik ez a folyamat, megszünt az író, az irodalom „orákulum” volta, s a javuló társadalomtudományos teljesítmények mellett az író, az irodalom egy lett a művészeti ágak között. A politika is kezdi átvenni és betölteni saját szerepét, s ha a társadalom „politizálódása” tovább folytatódhat, ki fog alakulni az a politikai struktúra, amely képes a közakarat („közakaratok”) közvetítésére és érvényesítésére.

Kultúránk azonban másképpen is közeledett Európához és az egyetemes kultúrához a szórakoztató jellegű konzumtermékek áradatának megjelenésével (videó, rockzene, pornó, bulvármagazinok stb.). Ezzel az áradattal szemben szinte teljesen védtelen a mai magyar társadalom. Újszerűségével, vizuális hatásával, agresszivitásával sokkolja a társadalom jelentős részét, és szinte senki sem tudja, hogyan lehetne mederbe terelni ezt az áradatot. Adminisztratív eszközökkel a kultúrpolitika nem meri korlátozni — holott a világon és Európában is számos országban korlátozzák —, mert túl közeliek még az ilyen jellegű lépések rossz emlékei. A piaci konkurenciaharcban e kiadványok szinte mindig győznek. A morális „lebeszélés” pedig könnyen nevetségessé teheti a „lebeszélőt”. Szerves, kiegyensúlyozott kultúrájú társadalmak az elmúlt évtizedekben többé-kevésbé sikeresen feldolgozták — korlátozták, megunták, visszazsorították — ezt az áradatot. A magyar társadalom — „kulturális védtelenségében” — nem egykönnyen fog megküzdeni vele.

A magyar kultúra erejét ma az elitkultúra adja. A magyar szellemi elit erejének — és morális tartalékainak — köszönhető a jó és érdekes könyvek azon áradata, amely az elmúlt hónapokban a felszínre tört. Megjelentek a jó — és kevésbé jó, de nem kártékony — politikai bestsellerek, az érdekes és hasznos ismeretterjesztő művek — a történettudomány, a politikatörténet, a szexológia, a vallástörténet stb. — területéről, hasznos és hiánypótló gyermekkönyvek tucatjait láthatjuk az utcai könyvárusok standjain. Mindez a magyar értelmiség világra figyelő hajlandóságát, készségét bizonyítja — mivel e könyvek jelentős része fordítás. És ugyanakkor a befogadókészéget is, a nyitottságot. Mindez azt jelenti, hogy e könyvek — „talonban” — jelen voltak a magyar írók, műfordítók, könyvkiadásban járatos szak- és üzletemberek tudatában, és csak a pillanatnak kellett eljőnie, hogy megjelenhessenek az olvasó számára.

Folytatjuk

Bába Iván

fotó: Kapfinger András

Pozsgay és Hámori szerint, már biztos a pártszakadás

Hámori új pártot alapít

Szenzációs bejelentés a műegyetemen

A politikai forgószínpaddal egy időben került megrendezésre a műegyetem legnagyobb termében, az Auditorium Maximumban az immár másodszer megrendezett Politikai Pódium, melynek szereplője Pozsgay Imre és Hámori Csaba, Ágh Attila, Kádár Béla és Balogh Sándor volt.

A negyedórás csúszással kezdődött politikai fórumon először megnézték a megjelentek a tavaly ilyenkor készült videofilm érdekesebb részleteit, majd a politikusok értékelték az elmondottakat és válaszoltak a szépszájú megjelent kérdéseire.

Az első kérdésekre, illetve a tavaly elmondottakra most Hámori Csaba válaszait olvashatják:

— Tavaly Önt majdnem megkövezték azért, mert olyan dolgokat mondott itt, melyek csak manapság lettek a párt hivatalos álláspontjai.

— Nem következtek meg, de a köveket gyűjtötték. A Központi Bizottságban is szóltam, a Népszabadságban meg is jelent — persze gondosan lerövidített változatban —, az engem ért bírálatokra adott válaszom. Az a fölfogás, hogy a szocializmus nem formáció, hanem mozgalom, a pártban — mai megítélésem szerint — általánosan elfogadottá vált, ami nem azt jelenti, hogy most nem haragszanak rám. Dehogynem.

Ezek után Pozsgay Imre vette át a szót. A tavaly általa elmondottakra imigyen reflektált:

— A bevezető szavaimban volt egy homályos célzás a többpártrend-

szerre. A célzás homályos volt, ám a szándék már világosan kirajzolódott előttem.

Kérdésekre is válaszolt Pozsgay államminiszter úr.

Az első kérdés arra irányult, hogy mekkora az esélye ma a visszarendeződésnek?

— Ha a visszarendeződésen egy olyan programot értenek, mely restaurálni lenne képes egy sztálinista, vagy egy poszt sztálinista rendszert és annak módszereit, a proletárdiktatúráról szóló teóriák meghamisítását, ehhez úgy hiszem, ma Magyarországon, jelentős társadalmi bázis nem lehet találni.

Elmondhatom azt, hogy nemzetközileg semmiféle ideológiának, iskolamesternek nem jelenthetünk célpontot, ezért a nemzetközi szempontokat is figyelembe véve úgy vélem, hogy a visszarendeződés politikai erői gyengébbek, mint a reformerők. Szeretném viszont fölhívni a figyelmet arra, hogy a visszarendeződéshez kapcsolódó érdekeknek még hatalmi lehetőségei vannak. Könnyedén venni ezeket az erőket nem szabad, mert reális erőkről, sarkalati tényezőkről van szó.

Annyit elmondanék, hogy az infláció nyomására, egyéb gazdasági körülmények hatására: növekvő szegénység és társadalmi elégedetlenség lép színre. Ha erre a talajra sikerül rátelepíteni a szociális demagógiát, akkor ha nem is visszarendeződésre, de bizonyos konfliktusokra kerülhet sor, amit jó lenne elkerülni. Az ország esélyét a békés átmenetben látom.

Arra a kérdésre, hogy az MSZMP reformszárnyának a kongresszuson milyen esélyt ad? Úgy válaszolt Pozsgay Imre, hogy ő nem lát más esélyt, csak a reformerők győzelmét.

Hámori Csaba vette vissza a szót és több kérdést egyszerre válaszolt meg:

— Úgy gondolom — mondta Hámori —, hogy a közeljövőben több baloldali párt fog létrejönni. Meggyőződésem, hogy ezek közül domináns párt a mostani reformerők bázisára épített új szocialista párt lesz. Ezekre a szavakra reagálva egy hallgató közbekiabált, hogy szerinte nem szocialista, hanem szociáldemokrata párt lesz majd. Ettől Hámori Csaba elzárkózott és kijelentette, hogy: — Szocialista párt lesz az MSZMP-ből. Magában fogja hordozni a szociáldemokrácia mindmáig korszerű értékeit és sok mindent magában hordoz a kommunizmus gyakorlatából is. Ez egy európai, baloldali, szocialista párt lesz. Jómagam azt sem tagadom, hogy ennek érdekében szervezkedek is. Korosztályi alapon teszem mindezt, ami annyit tesz, hogy a mai huszon-, harmincéves generáció között terjesztem ezt a fölfogást a magam módján, és a fölfogásomat másokkal szövetségben szeretném uralkodó céllá tenni. Visszatérve a bevezető gondolatokra úgy vélem, hogy több baloldali pártta szakad az MSZMP, vagy a domináns, megmaradó egy baloldali, szocialista típusú párt lesz. — fejezte be mondandóját Hámori Csaba.

Kénytelenek voltunk csak a lényegét kiemelni tudósításunkban, hiszen a

lap egész terjedelme nem lenne elég arra, hogy a kérdésekre adott válaszokat ismertethessük. A végére hagyjuk a Dátum és a BBC számára adott Pozsgay villáminterjú néhány részletét:

— Miért vállalt el egy ilyen szereplést? — tettem föl a Dátum első kérdését.

— Azért, mert szeretném bebizonyítani, hogy a dolgok iránya az volt, amit akkor is már prognosztizálhattunk.

— Meg tudja-e erősíteni azt, amit ma itt elmondott? — kérdeztem.

— Nem tudom. Egy biztos: mindig őszintén, meggyőződésem szerint beszéltem, de senki sem tévedhetetlen.

— Milyen változások lesznek akkor, ha maga lesz az államelnök? — kérdezte a BBC munkatársa.

— Ehhez még hosszú út vezet. Meg kell először választani az államelnököt. Ha kellő lesz a bizalom és a támogatás, akkor biztos, hogy az utak visszafelé nem vezethetnek. Egy szabad választásokon alapuló, pluralista társadalom lesz Magyarországon, és én azt remélem, hogy a nép is ezt hagyja jóvá.

Az angol televízió kérdéseire így válaszolt az államminiszter úr:

— Egy olyan bizottság élén állhatok, amely programot készített az októberi pártkongresszusra. Ha ezt a programot elfogadják, akkor ez a legnyomóbb gátja lesz a visszarendeződésnek, a Demokratikus Magyarországi Mozgalom pedig a társadalmi hátteret adja meg hozzá.

Ez a program tartalmaz fordulatot az ország számára, a pártnak, egy monolitikus és ellenőrizhetetlen hatalmat gyakorló pártból egy valódi választási és tömegpártot csinálni. Ez a párt elveti a demokratikus centralizmust is — fejezte be nyilatkozatát Pozsgay Imre, aki a Dátum és a BBC kérdéseire válaszolt.

Fejes Imre

Kemény és világos beszédet

ebben látja a választások feladatát, jelentőségét, akkor azt mondja csak ki, amit kell és amit elvárunk tőle.

Orbán nem azt hangoztatta, hogy a kommunizistákat lámpavasarra kell felhúzni, és azt sem mondta, hogy be kell tiltani vagy fel kell oszlatni a pártjukat. Orbán Viktor, aki jól képzett, tehetséges jogász és amellett demokrata, a kommunizistáktól sem vitatja el a lét jogát (ezt világosan megmondta a rádió Mérleg című adásában, amint a 168 óra című hetilap 19. számában el is olvasható). Az a követelése viszont, hogy „a kommunizistákat meneszteni kell” — tudniillik a hatalomból —, nem más, mint egy határozott ellenzéki program alfája, elemi követelése. Aki ezt uszításnak nevezi, az vagy rosszhiszemű, vagy összetéveszti a választási harcot a báli udvarlással.

Nem, Orbán Viktor nem uszított, hanem keményen és világosan fogal-

mazott. Ez a világos lényeglátás és köntörfalazástól mentes szókimondás nem mindenütt otthonos, és akadnak, akik szívgyörcsöt kapnak tőle. Orbán már a június 16-án a Hősök terén elmondott beszéde miatt is felelőtlen-séggel és uszítással vádolták néme-lyek, pedig akkor is csak azt mondta ki, ami a társadalom nagy részének a lelket nyomja.

A kommunizistákat meneszteni kell! — magam is ezt mondom, mert az a véleményem, hogy elméletileg is, gyakorlatilag is képtelenek bármi olyan újjal előállni, amire ennek az országnak szüksége van. És ha elismerem a kommunista párt létjogát, ezt csak demokrata mivoltom diktálja, mely megtiltja, hogy pusztán politikai meggyőződéséért bárkit is üldözzünk. Am ezzel egyáltalán nem ismerem még el a kommunista álláspont igazát és nem mondom le arról, hogy politikai eszköz-

zökkel mindent meg ne tegyek a kommunizisták hatalmának, befolyásának visszaszorítására.

Az MSZMP kongresszusától azt reméljük, hogy a reform következtés hívei kerekednek felül. Győzelmük nyomán nyugati jellegű szocialista pártnak kell létrejönnie. A kommunista elnevezést épp úgy félre kell vetnie, mint a kommunista ideológiát, célokat és módszereket. Amint már a Dátum június 7-i vezércikkében megírtam, „le kell vetni a szennyes inget”: az MSZMP nem újulhat meg, ha nem szabadul meg kommunista jellegétől.

Tudom persze, hogy vannak és lesznek ebben a pártban, akik ragaszkodnak a régihez. Amíg ők nem alkalmaznak erőszakot ellenünk, a társadalom ellen, addig a társadalom is türelmes lesz irántuk. Nem követeli a kommunizisták vérét, nem akarja máglyára küldeni őket. Csak annyit mondunk: a reform jegyében megújuló MSZMP korszerű gondolkodású szocialistákra szüksége lehet Magyarországnak, de kommunizistákra nincs szüksége.

Gadó György

„Menesztetni kell a kommunizistákat, és fel kell számolni azt a csódtömeget, ami a kommunizisták 40 éves uralma következtében ennek az országnak a nyakába szakadt.” Orbán Viktor, a FIDESZ országos választmányának a tagja mondta ezt az ellenzék választási nagygyűlésén Zalaegerszegen. Az „Összefogás az MSZMP megújításáért” elnevezésű kommunista mozgalom koordinációs csoportja nyomban tiltakozott: az Országos Sajtószolgálat útján közzétett levelében agresszívnek és uszításnak minősítette a fiatal jogász szavait.

Meggyőződésem, hogy Orbán mind tartalmilag, mind stílusában helyesen fogalmazott. A kommunista uralom négy évtizede csakugyan csódba vitt bennünket, és a kommunizistáknak semmi joguk arra, hogy egy ötödik évtizedet is igényeljenek maguknak. Nem kétséges, hogy a szabad választásokon ezt az ítéletet erősíti majd meg a szavazók nagy többsége. Ezek a választások fogják menesztetni a kommunizistákat a hatalomból. Ha egy ellenzéki szónok ebben az értelemben szól, és

KÉNYES-E VAGY UTÓPIA? (vagy kényes utópia?)

Egy hivatásos újságíró, A NAP bármely eseményével vagy jelenségével szabadon foglalkozhat, a rövid szoknyák viseletének célszerűségétől és komolyabb társadalmi-politikai elemzésektől eltekintve, jártassága és tisztánlátása szerint, hisz a diurnumnak ez az előfeltétele. A nyilvánosság adta lehetőségek kifelhasználásával szinte korlátlanul eszméket, elméleteket, társadalmi-politikai mozgásképeket tehet vita tárgyává, minősíthet, az etika alapvető követelményeinek a figyelembe vételével. De amikor valami felett pálcát tör vagy kardoskodik valami mellett áll, hogy meggyőző érvekkel tegye, különösképpen ha olyan horderejű kérdésekről van szó mint saját népe létének szavatolása.

Ha Erdély függetlenségének és szuverenitásának a gondolatát, saját nevében minősíti „vonzó utópiának”, ezt megteheti különösebb képviselői jogosultság nélkül, elegendő ha ismeri (vagy azt hiszi, netán elhíti, hogy ismeri) az otthoni viszonyokat teljes összefüggéseiben. Persze, azért, az sem hátrány ha valaminek ismeri a jogi, netán nemzetközi jogi megalapozottságát is. Pedig, ha megfelelő szinten akarjuk vizsgálni ezt a kérdést nem árt ha tisztázzuk — mégha vázlatosan is — mi az utópia és mi az ami valóban kényes.

Mi az utópia, vagyis egy eszményeinek elképzelt, de a kellő reális alapokat nélkülöző, megvalósíthatatlan elképzelés? Lamartine szerint: „az utópia nem más, mint koraszülött valóság”. De ha jó az inkubátor, mindenképpen lehet belőle vitalitásában értékelhető realitás. Utópia elsősorban ha valaki abban hisz, hogy Romániában a nemzeti kisebbségek sorsát csak jogi alapon (nem azt mondtam, hogy jogi eszközökkel!) meg lehet oldani, vagy egy esetleges hatalomváltástól várja a megoldást. Netán abban hisz, hogy szülőföldünket — mielőtt még a 2,5–3 millió magyar és más nemzeti kisebbség a jövő által helyrehozhatatlan károsodást szenvedne — a demokratizálódási folyamat szelei Európához közelebb sodorják —, megváltoztatván nem a határokat hanem azok szerepét. Nem veszi észre, hogy ez egy olyan távoli jövő amit az erdélyi etnikumok már nem élhetnek túl. De utópia az is ha valaki úgy véli, egy eszmének a nyílt, tisztességes felvállalása nélkül, amelyben minden Erdélyben élő nemzetiség: román, magyar, német, zsidó, cigány stb. megtalálja számítását, létrejöhet egy olyan garanciális megoldás amely mindenkinek biztosítja nemzeti identitását, történelmileg hosszú távon.

Azt feltételezni pedig politikai naivitás, hogy elegendő ha valakik a szocialista Ceausescu-diktatúra politikai ellenfele ahhoz, hogy a nemzeti kisebbségek jövőjének a megítélésében is „demokratikus meggyőződésű” aktivistái maradnak az általános emberi jogoknak. De (károsan) kényes ha valaki megkérdőjelezi a nyilatkozat megfogalmazónak azt a jóhiszemű szándékát, hogy nem a román többség ellenére, hanem velük együtt, tandemként kivitelezve képzelik el Erdély jövőjét. Felelőtlenség azt feltételezni, hogy bárki is Erdély „bekebelezésére” törekedne, ahelyett, hogy biztosítani szándékozzon a népek békés egymás mellett élésének évezredek hagyományait. Károsan kényes az is ha valaki még ma sem vette észre, hogy az erdélyi nemzeti kisebbségeknek nem csupán kulturális és erkölcsi értékei vannak veszélyeztetve, hanem a létük is. Epp ezért már régen elmúlt a siránkozások, jajveszékelések ideje, célirányos, konkrét és radikális tettekre van szükség. Azt pedig mindenkinek meg kell értenie, hogy az erdélyi magyarság sem lesz hajlandó lemondani soha arról, hogy élhessen. A mi feladatunk, hogy ne csupán passzív szemlélői legyünk népünk haláltusájának, hanem az elmúlt hetven év tapasztalatai alapján, megkíséreljünk egy olyan eszményt adni ami éltet, amiért már érdemes vállalni a harcot, a veszélyt is ha kell.

dr. Kreczinger István

Megjelent a Magyarok új száma

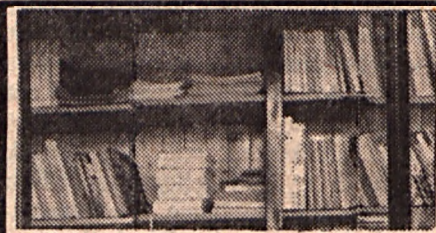
A már eddig megszokott gazdag tartalommal látott napvilágot a Babits Kiadó gondozásában a Magyarok című folyóirat ötödik száma. A szerzők között találjuk Csoma Gyulát, Zöld Ferencet, Katona Szabó Istvánt, Molnár Zoltánt, Serfőző Simont, Galántai Zoltánt, dr. Vámos-Tóth Bátor, dr. Paposi Jobb Andort, Bálint Sándort, Monostori (Maász) Mártont, dr. Kreczinger Ist-

vánt, valamint azt a számos levélíró, akik öt földrész tizenkét országából üdvözlik az eddig közreadott műveket, s magát a folyóiratot.

A most megjelent szám, amelyet Nagy Imre rajzai tesznek még változatosabbá, az előzőkhez hasonlóan betölti vállalt feladatát: a hazai és a külföldi magyarság megtartását szolgálja.

Kalapácsos falukép

(fotó: czakó)

KÖNYVESPOLC

Az „Atyák” megmérése

„Az élet nem a Városban kezdődik, oda csak megérkezik. Az Emberek száma születés nélkül is gyarapodik. Előre kiszámíthatatlan időközökben az Atyák kicsinyeket hoznak, és feltöltik a csecsemőthont.”

Hol található ez a különleges „Város”, ahol nincs születés, csak gyarapodás? Valahol az amerikai sivatagok rejtekében. Talán ma, talán holnap, talán soha. Lakói torz testű lények, akik az atomeróművek dolgozóinak genetikai mutáns leszármazottai.

A fiatal amerikai írónőnek, Joyce Thompsonnak megrázó negatív utópiája, a Tűzpróba, az emberi jövőért való aggodás. Karok, lábak, fülek nélkül élő Emberek lakják a Várost, a szigorú

titokként létrehozott, teljesen elkülönített települést. Mitől fél az amerikai kormány? Talán attól, hogy e torzszülöttek elrettentik a választókat az atomeróművektől? Vagy attól, hogy az intő példa a békepartiaknak kedvez? Nem ez a lényeges. A lényeg a titok, melynek következtében a Városnak sajátos törvényei vannak. E törvényeket készen kapják az Atyáktól, az őket megfigyelő tudósoktól.

Elzárt világuk sok földi fogalmat nélkülöz: e lényeknek nincs neme, s a nemiség csupán elvont távoli misztériumként jelenik meg. Az Atyák szűkmarkúak. Kezdetben még a madaraknak sem adnak nevet, ám a regénybeli „televíziós”, Bartholomew neveket

követel. Lassan lopakodik be a külvilág ebbe az elzárt, steril világba, ahol a szeretet, a másik segítése az alaptörvény. Áthághatatlan, kikerülhetetlen törvény. A karok nélküli Emberek mellett ebédnél mindig áll valaki, aki megeteti őket; a láb nélkülinek pedig nem kell kérnie, hogy a tolószékbe segítsék őket társai. Csecsemőkoruktól boldog, kiegyensúlyozott emberekké nevelik őket. Festenek, úsznak, színházat játszanak. Fel sem merül bennük, hogy van egy másik világ is, ahol mindenki szimmetrikus, mindenki tud járni, beszélni. Boldogok a maguk, bár szűkre szabott, de tiszta és igazságos világában, amit az Atyáktól kaptak. A Város vezetője Alice testvér maga is torz. Nem testben, lélekben. Legálábbis torz lelkűnek látják azok, akik úgy érzik: eljött az ideje, hogy a Vá-

rosban a dolgok megváltozzanak. Amerika nukleáris háborúra készül, a mutánsok kísérleti alanyként „szolgálhatnák” hazájukat, hisz nem emberek ők, csupán embertorzók.

Alice felláztatja neveltjeit, elmondja nekik, milyen a külvilág, s hogy el fogják tőlük venni a boldogságot. Harcolnak ép lélekkel, de nyomorék testtel, ám sorsukat nem kerülhetik el. Van közülük, akit éhezésre ítélnék, van, akinek szaporodnia kell, hogy az „Atyák” tanulmányozhassák a katasztrófa túlélése utáni esélyeket. Vannak, akik inkább a halált választják. „A laboratóriumban tilos a halottakról beszélni, tilos őket megsíratni, az Embereknek mégis sikerül életben tartaniuk az emlékeiket.”

Az Európa Könyvkiadó Zsebkönyvek sorozatában megjelent kötet nem csupán a tudósok, valamennyiünk felelősségéről szól: az élet a mienk, nekünk kell megvédeni. Az ember nem a karoktól, lábaktól lesz ember, hanem gondolatai által.

Csik Rita

Sziics László

ÉGŐ ÉRVEK

Markó Bélának
Marosvásárhelyre

Vers ez is, hamisítható,
mint rongyos bankó
vagy pengő apró.
Kölcsön is adnám,
akár szomszédasszonyunknak
csipetnyi sót.
Vagy átcsempészném
farzsebben, táska alján,
vonatablak részében
titkos küldemény gyanánt.
Beültetném egy meleg
kávéra veled,
oszlalni a
megszokott magányt.

Vers ez is,
a fehér árkus
megkékül, telik,
sorjázna vesszők,
pontok és szavak.
Élünk, túlélünk,
és örökség ez is,
vers leszel bennünk;
bomlott és szabad.

TV — J E G Y Z E T

MAI PRÓFÉTÁK
avagy a cseppekről

Ha azt mondják Neked: Ide figyelj
öregem! A vasfüggöny mögül jöttél,
egy kis porszem vagy hazárdban, de én
itt két hónap alatt az ország leggazda-
gabb emberévé teszek. Neked csak
annyi a dolgod, hogy eladod nekem az
agyad, a többit bízd rám!

Tudnád azt felelni: nem?

Vagy gyözködnének: Te ne akard
megváltani a világot! Azt hagyd az
okosokra! Egyáltalán mit akarsz? Le-
hetetlenné tenni magad? A recski tá-
bort bezárták, de még elég talicska
akad az országban. Valamelyiket jó le-
szel tolni. Lennél olyan bolond sorski-
hívó, hogy ne törődj a fenyegetéssel?
Azt hiszem, azok vannak kevesebben,
akik az előbbi kérdésekre nemmel vá-
laszolnának. Ezen kevesek közé tarto-
zik Béres doktor és Kósa Ferenc film-
rendező. Nem tudom, honnan merítet-
ték az erőt, a kitartást. Mert hiába
törték fel Béres doktor lakását távollé-
tében, s kutatták át. Hiába fenyegették,
hogy börtönbe kerül. Hiába követelték
tőle, hagyjon fel „ezzel a kuruzslás-
sal”, ő nem engedett.

Jöttek, jöttek hozzá az emberek
(„mert ugye azoknak törvény ide, tör-
vény oda, megvan a magukhoz való
eszköz, élni akarnak”), ő pedig, titok-
ban osztogatta szét közöttük a csoda-
szert. Jó magyar ő. Tudta, hogy a meg-

szokottól eltérő új módszerekkel
szemben nagy a gyanakvás. A hata-
lomféltés, a következetes gáncsosko-
dás nem újkeletű nálunk. Az sem érte
váratlanul, hogy hivatalos kereteket és
támogatást nélkülöző kutatásainak
eredménye nem töretlenül fel fel a
csúcsig. Érvelt, küzdött, hadakozott,
olyanokkal szemben, akik azt nyilat-
kozták: „Ha a két szememmel látnám,
hogy zárójelentéssel igazolt rákos be-
teg gyógyult meg a cseppektől, az én
szubjektív véleményemen az sem vál-
toztatna.”

Kis laboratóriumában éjszaka ke-
verte a gyógyszerert, hogy akik másnap
jönnek, azoknak is jusson.

Végre eljött az igazság első pillana-
ta: a Herbária üzletek polcaira került a
csepp, aztán eljött az igazság második
pillanata: levetítették a filmet. Végül
eljött az igazság harmadik pillanata is,
igaz felemásan: mert bár októbertől a
gyógyszertárak gyógyító szerként áru-
sítják, az orvosoktól sok minden függ.
Felveszik-e a többi kísérleti szer közé,
vagy továbbra sem vesznek róla tudomá-
st. Nem tudni miképp, a tiltások,
erőszakos elnyomások rendszere elhi-
vatott emberek megjelenéséhez vezet,
akik legyőzve félelmüket, egzisztenci-
ális fenyegetettségüket, saját érték-
rendszerük szerint cselekednek. Hatal-

mas kapukat döngetnek, jól őrzött fa-
lakon pusztá kézzel vájnak réseket,
hogy elhítsék szellemiségük cseppje-
it. Ha egy humánus értékeket semmi-
bevevő hivatalos eljárás százazrek
önvédelmi reflexe mozgásba lendül, s
megteremti saját prófétáit. Prófétaikat,
akikre mutogathatnak ujjal, mint a bo-
londokra, akkor is hitük szerint cselek-
sznek.

Ok azok, akik gigászi küzdelmük
egy mondatos összegzéseként szeré-
nyen csak annyit mondanak: azt tet-
tem, amit a lelkiismeretem diktált.

A próféta a nép szülötte, s rend-
szerint messzire pottyantja őket a Sors
a hatalomtól. Elfogadják a kihívást, és
felveszik a harcot. Nem akarom fel-
magasztalni Béres doktort, sem Kósa
Ferenc filmrendező. Mindannyian
pontosan bele tudjuk helyezni őket
egy értékrendbe. Azt hiszem, ők is
tudják, hol a helyük a világban, s nem
tartanak igényt dicséretre. Hisz pont
ettől azok, akik. A betegség ellen —
ezek után már a törvény szerint is —
felvehetjük a küzdelmet a Béres csep-
pekkel. A társadalom daganatai ellen
— s ezek között jócskán akad, ame-
lyik hozzájárult napjaink eme két pró-
fétájának kálváriájához — sajnos, még
nem. A politikai csatározások közepet-
te életszínvonalunk olyan, amilyen.
Mindenki által tudott. Lelkünk bugy-
raiban pedig ama képzeletbeli pohár
egyre telik. Azt hiszem, az utolsó
csepp senkinek sem hiányzik.

Cseke Hajnalka

Pá, 12-es!

Állok a körúti megállóban. Stoppolom az időt. Az autóbusz nem jön. Szeptember második napja van. A telefonkagylóból, de még a vízcsapból is az-bugyog, hogy a budapesti számok hétjegyűek. Csak egy páros számmal lettünk szegényebbek, a 12-essel, az egyik legpestibb autóbusszal. Idejét sem tudom mióta pörög a főváros sűrűjében?

Indok mindig volt, s lesz is, ha valamit elvettek, vagy el akartak venni tőlünk. A BKV is megmagyarázta az utazóközönségnek, hogy munkaerőhiány, miégyéb, belőlem mégis kivágtak valamit. Egy fél körrel megint „kisebb” lett a főváros. Egy hozzám tartozó színfolt kimaradt Pestből. Egy emlékekkel ugyan-úgy kevesebb, mint mikor a levegőbe repített régi Nemzeti Színházzal együtt az utcai óra, az ifjúkori randevűm színhelye is megsemmisült.

A 12-es autóbusz hamisítatlan pesti bútordarab volt. Eliúnt, mint egykoron az átszállójegy, mely — ha jól emlékszem — négy vonalat kapcsolt össze egy forintért, s egy órán keresztül bebarangolhattam vele csatlakozástól-csatlakozásig. Megsemmisült, mint a pesti kalauz, akét minden időben szidunk, mert szerintünk idő előtt csengette le a villamost, fület marcangolóan sípolt és folyvást perlekedett, ha felszálltunk, ha leszálltunk, ha ültünk, ha álltunk. Ugyan-úgy tolongott, ahogy az „utas”, vagyis együtt élt velünk, mi pedig vele, s mikor ülőkalauzá lépett elő és mikrofonból dirigált bennünket, meghitt társunk maradt egy nagyváros rohamában. Nincs már sehol a lyukasztó sem. És semmibe veszett a csengő hangja, berregés váltotta fel.

Az öreg 12-es, mely úgy tűnt, elidegeníthetetlenül a budapesti Nagykörúté volt, Ferencé, Józsefé, Erzsébeté, Terézé, Szent Istváné, (korábban Lipóté), s a Boráros tér—Széll Kálmán tér (későbbiekben Moszkva tér) közötti — huzamosabb ideje Leninről elnevezett — útvonalat koptatta, ezennel kitelepttetett. Történetek már ilyen dolgok történelmünk folyamán, s tudjuk, hogyne tudnánk, lezajlottak ennél szörnyűbb tragédiák is a pesti flaszteren. S mégis dermedten várakozom, állok, háttal a saját autómnak, a metróra rá sem hederítve, a múltba révedve. Várok valamire, amiről pedig bizonyosan tudom, hogy e naptól nincsen. Hallgatag beletörődéssel tudomásul vettem, hogy elhódította — Karolina.

Pál Zsuzsa

Ősz

fotó: Horváth Judit

Nemcsak nőknek

A főszakács ajánlata: fantáziatokány

A főszakács ez esetben fiatalasszony, Máté Tiborné, Vali. Fiatal kora ellenére hat jelentős szakácsverseny áll mögötte, mindegyiket előkelő helyezéssel zárta. A Képes Újság recept-pályázatát 1987-ben nyerte meg, 1988-ban pedig az Aranysapka pályázaton ért el előkelő helyezést, díjnyertes menüjét bárki megismerheti ebből a kis formátumú Aranysapka szakácskönyvből.

Beszélgetésünk kezdetén elmondja, ő nem jó riportalany. Általában lámpaláz, ezért nem szeret nyilatkozni (több-kevesebb sikerrel már mások is megkísérelték szóra bírni), és versenyekre járnak. Pedig csak egyetlen versenyt kellene megnyernie ahhoz, hogy elnyerje a Mesterszakács címet.

Főzni már általános iskolás korában is szeretett. S ez a szenvedélye befolyásolta pályaválasztását. Ezért lett a szekszárdi kereskedelmi és vendéglátóipari szakmunkásképző tanulója. 1984 óta az Ifjúság Étterem vezető szakács Bonyhádon.

— *Hogyan tudná összefoglalni, mi szükséges ehhez a szakmához?*

— Megszállottság, nyersanyagok és bátorság, hogy a meglévő alapanyagokból kis fantáziával új ételt tudjak

elővarázsolni. A hidegkonyha-készítményekhez fontos az ügyesség és a fantázia.

Vali, Varga Sándor háromszoros Oszkár-díjas mesterszakács tanítványa volt egy hétig Budapesten, a Villányi úton. A hidegkonyhai készítmények ismereteit sajátította el. A szakmai barátság azóta is tart.

— Szeretek főzni, de ha már választanom kell, a hidegkonyhai készítmények mellett döntök. Igaz, munkigényesek ezek a hidegtalok, de előre is előkészíthető. Ügyesség, fantázia és idő, sok-sok idő szükséges hozzájuk. Megrendeléseinket igyekszünk a vendég elképzelése szerint elkészíteni, de ha neki nincs elképzelése, magunkra támaszkodunk. A hidegkonyha alapételei évszaktól függően hús, tojás és zöldség. A hidegszárnyasokhoz gyümölcsöt használunk körítésként.

— *A kezdő háziasszony, az a szakácsnő, aki nem tud főzni, hogyan kezdjen hozzá a főzőcskéhez?*

— Számunkra Venez József szakácskönyve alapkönyv, de ehhez nehezen jut hozzá az átlagháziasszony, meg drága is. A régi szakácskönyvekből viszont sokat lehet tanulni az ételek előkészítésétől egészen a tálalásig. Egy idő után már a saját fantáziájában is bízhat a vállalkozó szellemű szakácsnő.

— *Önnek vannak saját receptjei. Kérem, adjon egyet a kísérletező kedvűeknek.*

— Örömmel. Fantáziatokány 5 személyre. Hozzávalók: 50 dkg sertéslapocka, vagy sertéscomb, 30 dkg csemege uborka, 20 dkg champion (gomba), 20 dkg marinált paprika, 2 dl tejföl, 1 dl zsír vagy olaj, 5 dkg apróra vágott hagyma, só, bors ízlés szerint.

Az apróra vágott hagymát zsíron vagy olajban megpároljuk, csikokra vágjuk a sertéshúst, beletesszük a hagymába, vékony szeletekre (vagy zsülienne) vágjuk az uborkát és a marinált paprikát, ezzel együtt megpároljuk, ízlés szerint sót, borsot teszünk bele, tejföllel dúsítjuk. Köretnek galuskát vagy vajas tört burgonyát adunk hozzá.

Jó étvágyat!

—s— a

Hol marad a csomagolás?

Kedves ismerősnek vásároltam poharakat a minap. Külön jegyzetet érdemel, hogy elképzelésemet nehezen tudtam megvalósítani. Három üzlet hiábavaló felkeresése után végre a negyedikben találtam hat darab, finom vonalú és mintázatú, kecses, talpas poharat. Miután kifizettem a vásárolt portékát, azzal a már-már bizalmas kéréssel fordultam a kisasszonyhoz, legyen szíves és csomagolja be díszesen az ajándékba szánt holmit. Magam elé képzeltem a fényes tálalóra elhelyezett kispoharakat, beborítva átlátszó celofánnal, keresztben átkötve színes szalaggal. Úgy, ahogy egy ajándékot átadni illik rokonnak, jóbarátnak,

kedves ismerősnek. Már a csomagolással is kifejezve nagyrabecstülésünket. Ám ekkor ért az igazi meglepetés, a hölgy közölte; nem áll módjában díszcsomagolást készíteni és becsomagolta az ajándékot barna csomagolópapírba, amin ott virított a cég reklámja: Skála. Leforrázva indultam haza, és közben azon tűnődtem, miért van az nálunk, hogy a Skála, ez a nagy kereskedelmi monopólium annyit nem engedhet meg magának, hogy a kedves vevő kérésére díszcsomagolást adjon. Akár 5—15 forintért is, ha a vásárló úgy kívánja.

veress

TETSZHALOTT

— Álmodtam — dörmögte bosszúsan Csike, amikor a dörömbölésre felriadt. Hűvös hajnali levegő áramlott be a nyitott ablakon.

— Nem, mégsem — állapította meg az újabb zajokból —, valahol verik az ajtót.

Feltápáskodott. Kelletlenül csoszogott el az ajtóig. Durva hangfoszlányok keveredtek a zajba. Kilépett a folyosóra. Tőle balra, az első ajtón, egy hálórúhas szökeség dörömbölt. Mit akarhat ez ott? — villant agyába —, hiszen a szoba lakói; egy nászutas pár, még tegnap, kora délután elkészönt és elutazott.

— Mi történt? — szólalt meg érdesen.

— Bocsásson meg, magát keresem, csak hát az ajtó... eltévedtem, bocsásson meg!

— Mit óhajt?

— Bemehetnék?

— Kérem — mondta Csike meglepetten, s előre engedte a nőt.

— A védelmét kérem!

— Mit? Hova képzeled magát? Egy kalandregénybe? Menjen vissza szépen a szobájába, engem pedig hagyjon aludni!

— De uram?!

— Hát a férje?

— Előle szököm.

— Hol van?

— A szobában, de nem képes fel fogni, hogy otthagynom. Tényleg otthagynom! — Csike megfordult. Hirtelen mozdulattal elfordította a kulcsot.

— No, ki vele, mi ez a komédia?

— Emlékszik? Az este, lenn a bárban... — Csike előtt felködlött valami.

— Nem. Nem tudom. Azt hiszem, az este a kelleténél többet ittam.

— Látnia kellett! Hisz a szomszéd asztalnál ült.

— Mi lehet az a csoda, amit nem vettem észre?

— Többször felkért egy fiú. Olyan magas, fekete. Atléta, itt vannak edzőtáborban — folytatta a „vendég” —, nagyon udvarias volt és tisztelettudóan viselkedett. Ez az állat meg, egész éjjel a féltékenységgel kínoz! Nem! Nem bírom tovább! Kérem engedje, hogy itt maradjak! — Csikében összezavarodtak a dolgok. Szép kis ciriburi-ba keveredett! — Hát jó, maradjon. De akkor én megyek! Ilyetén a dolgok egyik oldala világos. Kellemtlenül, nyugtalanítóan az. Sajnos az emóciók gyakorta tolakodnak az értelem elé, s

teremtene káros helyzeteket. Mindig hirdetett nyitottsága most cserben hagyta. Kelepcébe került.

— Félek, kérem, maradjon velem!

— No ne! — tiltakozott Csike, minden meggyőződés nélkül.

— Kérem rá!

Csike engedett.

2.

Egy cédulát hagyott a telefonasztalon: „Kiborultam. Pihennem kell. Néhány napra eltűnök.”

Jó ideje, hogy sokat dolgozott. A dolgai sem mentek fényesen. Egy prospektust lapozgatva akadt a címre. — Ez az! — Az első napokban kiadósakat sétált és álomtalanul nagyokat aludt. Igaz, egyetlen használható vonás sem került a vászonra, de most nem is bánta. Séta, napfény, levegő. Mindig hálás értük a szervezet.

3.

A bárba véletlenül került. Alkalmi ismerőse — a parkban ismerte meg —, cipelte magával: „egy jó kis buli csak használhat” — jelszóval. A tegnap estére gondolt. Képtelen volt felidézni a nő arcát.

— És most?

— Ha megengedi, nagyon fáradt vagyok, pihennem kell!

— Kérem, — eszmélt hiányos öltözékére —, terítse magára a plédet, s próbáljon meg aludni. Én addig olvassok.

— Köszönöm.

Az asszony lefeküdt. Csike felvette a köntösét, és a fotelbe ült. Olvasni igyekezett. O Henry novelláskötetét ütötte fel. Félszemmel az asszonyt vizsgálta.

Micsoda helyzet! Míg Csike a novellákba temetkezett, a nő elszunnyadt. — Kérem, jöjjön közelebb! — A kérés térítette vissza a valóságba.

— Hát maga? Nem alszik?

— Csak hunyásnyit bóbiskoltam. Régtől figyelem magát. — Szomorkás mandulazemeit Csikén pihentette Csike leült a heverő szélére.

— Nos?

— Adja ide a kezét. Milyen finom. Ugye maga művész?

— Tetszhalott piktor, engedelmelemmel.

— Öleljen át!

— Uramisten! — Csátátvesztetten hajolt a nőre.

4.

— Az enyém lettél hát!

— Hogyaaaan?

— Az enyéém lettéél! Két napja vártam a pillanatra. Az este határoztam el magam végképp.

— Miii? Hát a férjed?

— Nem vagyok férjnél.

— S a férfi, akivel láttalak?

— Egy volt barátom. Hajnalban elutazott.

— Hijnye! — csattant fel Csike és elnevette magát.

Bayer Béla

Rádió, televízió

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: A hét zeneműve. 8.50: A hét költője: Holderlin. 9.00—11.00: Napközben. 11.05: Hagyományápolók. Közreműködik: Sebestyén Márta — ének és a Muzsikás együttes. 11.35: Gyökér és vadvirág. Tamási Áron elbeszélése. 12.45: Házunk tája. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: Bioritmus — ism. 14.25: Pót-fiók (PAF). 14.35: Kóruspódium. 15.02: Fa árnyéka a falon. Lassi Nummi finn költőt Jánvorszky Béla mutatja be. 15.32: Szerelmi ketősök operettekből. 16.00: Tizenhat óra. 16.15: Új zenei felvételek gyerekeknek. 16.25: A Nyitnikék postája. 17.00: Eco-mix — Gazdasági magazin. 17.30: Beszél-gessünk zenéről. 18.05: Látuk, hallottuk, olvastuk. 19.15: Sportvilág. 19.40: Fábrián Márta népi táncdallamokat cimbalmozik. 19.50: Gong. 20.00: Átváltozások (PAF). 21.00: Rádiószínház. Akik nincsenek a Brehmben. 21.43: Rózsa Miklós filmzenéiből. 22.00: Hírvilág. 22.30: Ut-elágazás. Kerekasztal-beszélgetés a magyar agrárpolitikáról. 23.00: Operaest Tom Kraues felvételeiből. 23.50: Rác Aladár Couperin-műveket játszik cimbalmon.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Rivaldafényben: Régi magyar rock. 9.05: A kényes tehén — A sír mélye. Ambrose Bierce két novellája — ism. 9.35: Népdalkörök pódiuma — ism. 10.00: Magyarán szólva. 10.15: A Magyar Szimfonikus Szórákzóató Zeneakadémián. 11.05: Hogyan lehet lenni? — Nyugdíjasok műsora. 11.35: Lehoczky Éva és Melis György operett-dalokat énekel. 12.10: Nóták. 13.05: Sláger-múzeum. 14.00: Kettőtől ötig... (Élő). 17.05: Kölyökrádió. 17.30: Ötödik sebeség. 18.30: Pop-regiszer. 19.05: Vissza! Válogatás ifjúsági műsorokból. 19.35: A hangszerekből könnyűzenei újdonságai. 19.50: Senki többet? Harmadszor! Szellemi árverés a 20-as stúdióból. 21.05: Nótáest. 22.00: Ez botrány! UFO-világ — IFS-korok. 23.10: Sporthíradó. 23.20—0.14: Csókok holdfényben — könnyűzene.

BARTÓK RÁDIÓ

9.06: Nikolaus Harnoncourt vezényel. 10.14: Kenessey Jenő: Az arany meg az asszony. Egyfelvonásos opera. 11.21: Jacqueline du Pré gordonkázik, Gerald Moore és Daniel Barenboim zongorázik. 12.05: Zenei műsora. 13.00: Kilátó. A rádió világirodalmi hetilapja — ism. 13.45: Vlagyiszlav Pjavko operafelvételeiből. 14.02: Szimfonikus zene. 15.20: Fűvősegyüttesek műhelyében. 16.05: Évszázadok olasz muzsikája. 17.00: A hét zeneműve. 17.30: Händel: Ácis és Galathea — pástorjáték. 19.05: Brahms: F-dúr szonáta. 19.35: A Budapesti Zenei Hetek nyitóhangversenye. Közben: Kb. 20.15: A falu visszavárja. Emlékműsor Amerigo Tot 90. születésnapján. Kb. 20.35: A hangversenyközvetítés folytatása. Kb. 21.20: Operaáriák. 21.50: Kompakt lemezeinkből. Az Alban Berg vonósnyégyes játszik. 22.59: Nevek ürügyén. Freud. Korányi Tamás műsora.

TV1

9.00: Képűrság. 9.05: Tévétorna nyugdíjasoknak. 9.10: Kerek egy nap. NDK tévéfilmsor. VII/6. 10.10: A HÉT — ism.

11.10: Delta. 11.35: Képűrság. 16.10: Hírek. 16.15: Déli videóújság. A Szegedi Körzeti Stúdió műsora. 16.25: Sfrí — Hírek román nyelven. 16.30: Perpetuum Mobile. ABC. 17.20: Szám-adás. Gazdasági negyedóra. 17.45: Három nap tévéműsora. 17.50: Reklám. 18.00: Kalendárium 1989. 18.45: Reklám. 18.50: Esti mese. 19.00: Új cím-cím. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Budapesti Művészeti Hetek. Bartók Budapestről Budapestig. Az MTV és a BBC dokumentumfilmje. 21.20: Panoráma. 22.05: Reklám. 22.10: Országok, emberek, életek. Például Sonja W. Svájci film (1985). 23.10: Híradó 3.

TV2

17.00: Képűrság. 17.15: TV2. Benne: Reklám — Időjárás — Zene — Riportok. 17.45: Mozaik: Telefonos játék. 18.00: Hétfőn halok. 18.25: Gyerekeknek! 18.50: Hatoslottó sorsolás. 19.00: A Forsyte Saga. Angol családregény. 19.50: TV2. 20.00: Körzeti tévéstúdiók műsora. 20.55: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.30: Telesport. Kb. 23.00: TV2 Napzárta.

SKY CHANNEL

6.30: Üzleti hírek. 7.00: DJ Kat Show. 9.30: Panel Pot Pourri. 11.00: Sullivanék. Filmsorozat. 11.30: Sky-krónika. 12.30: Gond-fórum. 13.00: Egy másik világ. Amerikai filmsorozat. 13.55: Közkórház. Filmsorozat. 14.50: Változó világ. 15.45: Szeretni. Filmsorozat. 16.15: Fialat orvosok. Filmsorozat. 17.00: Visszaszámlálás. 18.00: Eurosport.

SUPER CHANNEL

7.00: Hírek. 7.05: Időjárás. 7.09: Üzleti hírek. 7.30: Hírek, időjárás. 7.39: Üzleti hírek. 8.00: Időjárás. 8.02: Egyveleg. 15.30: Chart Attack. 16.30: Forró drót. 18.30: Off the Wall. 19.30: The Lloyd Bridges Show. Filmsorozat. 20.00: High Chaparral. Westerosorozat. 20.55: Dick Powell színháza. Bűnügyi filmsorozat. 21.50: Világhíradó. 22.00: Folyami utak. 23.00: Oxfordi népszerű tudományos filmek. 0.00: Hírek, időjárás. Egyveleg.

TV5

16.05: Hírek. 16.10: 7-ről 7-re. 17.10: Esély a daloknak. 17.30: Konyhatitkok. 18.00: Számok és betűk. 18.30: Pihenődő. 19.00: Animalia. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillag papiros. 20.00: Új világ. 21.00: Thalassa. 22.00: Tv-híradó, időjárás. 22.30: Nyári varieté. 23.30: Ember járt a Holdon. 0.20: Koncert. 0.30: A Procope negyedőrája. 0.45: Műsorzárás.

SAT1

6.00: Jó reggelt a SAT1-gyel! 9.00 Hírek. Időjárás. 9.05: Műsorelőzetes. 9.10: A Flintstone család. 9.35: Az igazi szellem-irtók. 10.00: Hírek. Időjárás. 10.05: Közkórház. 10.50: Ötlek konyhatündéreknek. 11.00: Hírek. Időjárás. 11.05: Robin és a két gengszter. 13.00: Tévétőzsze. 14.00: Horoszkóp. Műsorelőzetes. 14.05: Pixi az égi kakukkfészkekben. 14.30: Lassie. 14.55: Az arany lövés. 15.05: Közkórház. 15.50: Háztartási ötletek. 16.00: Josh. 16.25: Az arany lövés. 16.35: Bonanza. 17.35: Hírek, időjárás. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Matt Houston. 18.45: Híradó. 19.00: Szerencsekerek. 19.30: Halálos el-

lenségek. 20.25: Időjárás. 20.30: Hunter. 21.25: Hírek. 21.30: Császári vadászok. 23.20: Hírek. Sport. Időjárás. 23.30: Újdonságok és sztorik. 0.10: Vallásos szemzőgből. 0.15: Műsorelőzetes.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ

1. műsor: 8.10: Tévénaptár. 8.25: Hírek. 8.30: Sorozat gyerekeknek. 8.45: Gyermekműsor. 9.00: Iskolai program. 10.00: Hírek. 10.35: Iskolai program. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismeretetés. 12.40: Elmulasztották — Nézzék! 15.15: Rádás program. 16.30: Magyar híradó. 17.15: Tévénapló I. 17.35: Oktatóműsor. 18.05: Számok és betűk. 18.25: Látókör. 19.10: Időjárás. 19.13: Hírek. 19.18: Rajzfilm. 19.30: Tévénapló II. 19.53: Sport. 20.00: A büszke fájdalom. 21.05: Komolyzenei műsor. 21.50: Tévénapló III. 22.10: Hírek. 22.15: Rádás program. 0.15: Hírek. 0.20: Műsorismeretetés.

2. műsor: 16.10: Műsorismeretetés. 16.15: Tévénaptár. 16.25: Hírek. 16.39: Oktatóműsor. 17.30: Szlavóniai és baranyai körzeti program. 18.15: Sport. 19.30: Tévénapló. 20.00: Párhuzamok. 20.45: Hírek. 20.52: Időjárás. 20.55: A diszkográfia világa. 21.15: Lorca, avagy a költő halála. 22.10: Perspektívák. 23.40: Műsorismeretetés.

A Sky Channel, a Super Channel, a TV5 és a SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold.

A Magyar Rádió Pécsi Stúdiójának műsorterve 1989. szeptember 25-től október 1-ig

Hétfőtől—péntekig: állandó műsorok 6.00 és 7.00 órakor Krónika (Kossuth)

Hétfő

5.55—8.00: Hajnaltól reggelig Dél-Dunántúlon (6.15: Dél-dunántúli krónika — Lapszemle Zala, Somogy, Tolna és Baranya megyei lapokból — Dél-Dunántúl újjairól. 7.15: Dél-dunántúli krónika — Időjárás — Ügyelet hírei. 7.55: Eseményösszefoglaló) Szerkesztő: Somogyvári Valéria

18.30: Szerbhorvát nemzetiségi műsor. 19.00: Magyar nyelvű hírek. 19.05—19.35: Német nemzetiségi műsor.

Kedd

5.55—8.00: Hajnaltól reggelig Dél-Dunántúlon (6.15: Dél-dunántúli krónika — Lapszemle — Jelentés az utakról — 7.15: Dél-dunántúli krónika — Időjárás — Lapszemle a múltból. 7.55: Programajánlat) Szerkesztő: Felső Pál

18.30: Szerbhorvát nemzetiségi műsor. 19.00: Magyar nyelvű hírek. 19.05—19.35: Német nemzetiségi műsor.

Szerda

5.55—8.00: Hajnaltól reggelig Dél-Dunántúlon (6.15: Dél-dunántúli krónika — Útinform — Tegnap történt — 6.50: Toplista. 7.15: Dél-dunántúli krónika — Körzeti időjárás — Sport. 7.55: A nap eseményei) Szerkesztő: Balogh Zoltán

18.30: Szerbhorvát nemzetiségi műsor. 19.00: Magyar nyelvű hírek. 19.05—19.35: Német nemzetiségi műsor.

Csütörtök

5.55—8.00: Hajnaltól reggelig Dél-Dunántúlon (6.15: Dél-dunántúli krónika — Lapszemle — Ügyelet jelentik — Kör-

Szabad Európa Rádió

hétfői műsor

6.00: Kezdődik a nap: hírek, hír-magyarítások, műsorismeretetés, napi kalendárium, zene 8.00: Hírek 8.10: Élő egyház 9.00: Hírek 9.10: Földközben 9.40: Nyugati folyóiratszemle 10.00: Hírek 10.10: Zene-szó 10.40: Nyitott szemmel 10.50: Nyugati levél 11.00: Hírek 11.10: Protestáns világ 11.40: Irodalmi műsor 12.00: Déli harangszó—Hírek 12.10: Múlt idő, jelen idő 13.00: A Mai nap és műsorismeretetés 13.25: A munka világa 13.50: Nyugati levél 14.00: Hírek 14.10: Zene-szó 14.40: Hobby 14.50: Párizsi magyar figyelo 15.00: Hírek, műsorismeretetés—Délutáni randevú 16.00: Hírek 16.10: Múlt idő, jelen idő 17.00: Hírek, műsorismeretetés 17.10: Forgószínpad 17.45: Nemzetközi sajtószemle 18.00: Hírek, magyar- és világhíradó 18.40: Irodalmi műsor 19.00: Hírek 19.10: Periszkóp 19.40: Figyelo 20.00: Hírek, magyar- és világhíradó 20.40: Kelet-európai szemle 20.50: Magyar lapokból idézünk 21.00: Hírek, műsorismeretetés 21.10: Forgószínpad 21.45: Nemzetközi sajtószemle 22.00: A Mai nap késő esti kiadása 22.30: Zene-szó 23.00: Hírek 23.10: Periszkóp 23.40: Figyelo 24.00: Hírek 0.10: Nemzetközi sajtószemle 0.25: Kelet-európai szemle 0.35: Magyar lapokból idézünk 0.45: Műsorzárás

zeti időjárás — 7.15: Dél-dunántúli krónika. 7.55: Eseményösszefoglaló) Szerkesztő: Somogyvári Valéria

18.30: Szerbhorvát nemzetiségi műsor. 19.00: Magyar nyelvű hírek. 19.05—19.35: Német nemzetiségi műsor.

Péntek

5.55—8.00: Hajnaltól reggelig Dél-Dunántúlon (6.15: Dél-dunántúli krónika — Útinform — Ügyelet hírei — 7.15: Dél-dunántúli krónika — Lapszemle — Időjárás — Válaszolunk hallgatóinknak — Hétfőve sportja — 7.55: (Programajánlat) Szerkesztő: Kovács Zoltán

18.30: Szerbhorvát nemzetiségi műsor. 19.00: Magyar nyelvű hírek. 19.05—19.35: Német nemzetiségi műsor.

Szombat

8.00—10.00: Jó pihenést! A Pécsi Stúdió információs, szórakoztató magazinja. Szerkesztő: Gungl László

18.30: Szerbhorvát nemzetiségi műsor. 19.00: Magyar nyelvű hírek. 19.05—19.35: Német nemzetiségi műsor.

Vasárnap

9.00—11.00: Vasárnapi magazin. Szerkesztő: László Lajos — Szerkesztünk együtt. Zenés műsor a hallgatók kérésére. A mikrofonnál: Lenk Irén

18.00: Esti zene, sport, információk. Szerkesztő: Kovács Zoltán. 18.30: Szerbhorvát nemzetiségi műsor. 19.00: Nemzetiségeink zenéjéből. 19.05: Német nemzetiségi műsor. 19.35—21.05: „Gruss und Kuss” Radio Budapest zenés riport-, tizen- és kívánságműsora külföldi és hazai németek számára. Szerkesztő: Helga Hartmann

Súlyemelő VB—EB, Athén

Csak a magyarok és a csehek nem kokszoznak

Elfogadja-e Donike fegyverét a NOB?

— Akárcsak a nyitányon, az athéni súlyemelő Világ- és Európa-bajnokság szombati zárónapján is két súlycsoport küzdelmeit rendezték meg.

A 110 kilósok között az MTK-VM-es Kertész Zoltán, a szupersúlyos egyéniségek között pedig a szekszárdi Oláh Imre volt az „ügyeletes” magyar. Előbbinek sajnos meggyűlt a baja kezdősúlyával, a 157,5 kilóval, amellyel egyszer sem bírta el. Így az újonc rosszul mutatkozott be, e fogásnemben kiesett, mint utólag elmondta: túllontúl ideges, lámpalázás volt.

Athénban megtörtént ha nem is a csoda, de a hatalomváltás: a szakítás után még Weller és Zaharevics állt az élen, a lökésben azonban hatalmas szenzációként mind a ketten kiestek, így Botevnek szinte az ölébe hullott a fogásnemi és az összetett világelső is. Weller kétszer elrontotta a 230 kg-ot, majd harmadszorra a 232,5-et is. Zaharevics kétszer próbálkozott sikertelenül a 235-tel, harmadszorra már ki sem jött, mert megsérült. Kertész lökésben már jobban összpontosított 200 kilóval az EB-értékelés szerint hatodik lett.

110 kg, összetett világbajnok:
Sztefan Botev (Bulgária) 427,5 kg (185, 242,5)
2. Andrew Davies (Nagy-Britannia) 395 (185, 210)
3. Miroslaw Dabrowski (Lengyelország) 382,5 (170, 212,5)

Európa-bajnok:
Botev 427,5 kg (185, 242,5)
2. Davies 395 (185, 210)
3. Dabrowski 382,5 (170, 212,5)

Labdarúgó NB I.

Fut az MTK a Dózsa után

Ú. Dózsa—Váci Izzó 2:0 (0:0)
Megyeri út, 4000 néző, V: Makó.
Ú. Dózsa: Brockhauser—Huszárik, Kósa, Kovács, Szlezák—Miovecz, Balog, Rubold (Szabó 78. p.)—Katoná, Bácsi (Schróth 66. p.), Zsivótzky.
Váci Izzó: Gelei—Nagy, Talapa, Kosztolnik, Csima—Szemere, Gyimesi, Víg (Csikós 80. p.)—Bánföldi (Balogh Z. 46. p.), Fekete, Romanek.
Ezen a találkozón csak a második félidőt volt érdemes megtekinteni, az elsőt talán jobb lett volna, ha meg sem rendezik. A hazai küzdelmeken „edződtü” nézők mindenesetre ennek is örültek... G: Katona (46. p.), Zsivótzky (76. p.).

Békéscsaba—MTK-VM 0:3 (0:2)
Békéscsaba, 5000 néző, V: Varga S.
Békéscsaba: Gulyás—Senti, Ottlakán, Bánfi, Fabulya—Mracskó, Takó, Csanálosi (Csató 54. p.), Horváth—Major L., Kanál (Pásztor 46. p.).

MTK-VM: Zsiborás—Hahn, Híres, Lóricz, Szalai—Horváth Cs., Kat-

Közben az ólomsúlyúak A-csoportjában Oláh is először állt pódiumra a világ „szeme láttára”. E kategória sem nélkülözte a nagy neveket.

A szovjetek az utolsó pillanatban változtattak a kétszemélyes csapaton: Taranyenko helyére Rizvan Gelisanovot, egy 26 éves, nemzetközileg kevésbé ismert versenyzőt állítottak be. A „helyettes” a bizalmat érmekkel hálálta meg, Kurlovics pedig hat arannyal gazdagabban térhet haza a görög fővárosból.

Oláh Imre 160 kilós szakítással és 197,5 kilós lökéssel zárt.

Plusz 110 kg, összetett világbajnok:
Alekszandr Kurlovics (Szovjetunió) 460 kg, (215, 245)
2. Rizvan Gelisanov (Szovjetunió) 432,5 (200, 232,5)
3. Michael Schubert (NDK) 425 (195, 230)

14. Oláh Imre 357,5 (160, 197,5)

Európa-bajnok:
Kurlovics 460 kg (215, 245)

Sörrel hígított pisi

A világesemény befejező napján — a két felső súlycsoport vetélkedője közé iktatva — találkozott a magyar újságírókkal az IWF osztrák elnöke és magyar főtitkára.

Gottfried Schödl elnök az MTI munkatársának kérdésére elmondta, hogy szerinte is „szenved néhány ország” itt Athénban. Magyarországot és Csehszlovákiát nevezte meg ő is, mint amelynek versenyzői teljesen tiszták.

A másik oldal — folytatta az IWF elnöke — nagyon erősnek, mi több, túl erősnek tűnik, s különösen meglepő az NDK, ezt az országot gyengébbnek várta.

Ezzel összefüggésben említette a Magyarországon és Ausztrián át nyugatra távozott keletnémeteket, mondván, hogy az ily módon külföldre jutottak, köztük sportvezetők, orvosok, szakteknitvények nyilvánosságra hozták, hogyan készítik fel a sportolókat az NDK-ban.

— Bizonyítani nem lehet ugyan állításait, de a pletykák jó része igaz kell, hogy legyen — reflektált Gottfried Schödl, majd hozzátette: — Már csak ezért is szükséges a szteroidprofil, az anabolikát használókat leplezni képes módszer a súlyemelésben.

— Mivel nemzetközileg még nem elfogadott, sőt itt-ott vitatott szisztémáról van szó, egyelőre nem függesztjük fel és tilthatjuk el a Donike

nyugatnémet professzor eljárásával ellenőrzött és lebukott versenyzőket — vette át a szót dr. Aján Tamás.

Hanzlik János szövetségi kapitány a válogatottak Európa-bajnoki szereplését értékelve azt mondta, hogy a magyar csapat nagyobbik része a papírfórmának megfelelően szerepelt, összetett eredményével hatodik lett Oláh Béla és Lakatos István, Messzi István pedig az ötödik hely jutott.

A szakvezető azt is a pozitívumok közé sorolta, hogy végül is a csapat tíz tagja közül heten teljesítették a nemzetközi szintet. Arról is beszélt, hogy az esélyegyenlőség elve továbbra sem jött létre, csupán a magyarok és a csehszlovákok váltottak felfogásban, és ez az eredményeiken is meglátszik.

A szövetségi kapitány mondandójának sajátos csattanót adott az a késő délutáni hír, miszerint a doppingvizsgálaton megbukott egy iraki versenyző.

A 90 kilósok között összetettben világbajnoki kilencedikként zárt Mohammad Mazel Kadut rajtakapták, amint sörrel próbálta hígítani a vizeletét... Természetesen azonnal kizárták.

Azt hiszem, most már a világ sportközvéleménye előtt világos, hogy az IWF (Nemzetközi Súlyemelő Szövetség) nagyon komolyan veszi a doppingellenes küzdelmet. Ezek után a fair play szelleme azt kívánja, hogy más nemzetközi szövetségek is felsorakozzanak az IWF mögé. Mert a dopping, mint a legújabbkori sport pestise, nem csak a súlyemelés problémája, bár kétségtelen ez a sportág egyike a legdoppingérzékenyebbeknek. Hogy maga a sport (a benne szereplők) akarja-e a megtisztulást, az abból fog kiderülni, hogy Donike mellé állnak vagy pedig — szintén a tudomány segítségül hívásával (?) — megpróbálják cáfolni. (Eddig részről jobbra csak doppingretorika létezett.)

Ha a szteroidprofil, mint módszer elfogadják, akkor valószínűleg jelentős változás áll be a dopping ellenes küzdelemben, hiszen az anabolikák beszédese a tiltott teljesítményfokozás egyik legelterjedtebb módszere. Túlnél optimisták azért ne legyünk, mert az anabolika a doppingcsaládnak csak az egyik fája, s biztos vagyok benne, hogy bizonyos gyárak, bizonyos biokémikusai már most, a lepleződés küszöbén, azon törik a fejüket, hogy még Barcelonáig megnyerjék a fegyverkezési versenyt Donike és teamje ellen...

Bálint Gy.

Haladás—Rába ETO 4:2 (1:1)
Szombathely, 7000 néző, V: Nagy II. J.

Haladás: Kutasi—Neudl, Mikos, Bognár, Görög—Marton, Illés (Elekes 77. p.), Tóth, Deéry—Csertői, Schäffer.

Rába ETO: Boros—Turbék, Hlavyik, Pecsics, Bordás—Urbányi, Bücs, Somogyi-Szabó (Hajszán 56. p.), Mörstel (Salló 62. p.), Handel.

Hiába küzdött a 90 perc alatt végig mezőnyfőlányban a Rába, védelme ezen a találkozón átjáróháznak bizonyult, amelyet a szombathelyi csatárok biztosan használtak ki. Gólszerzők: Schäffer (41., 60. p.), Deéry (47.), Csertői (88. p.) ill. Handel (10.), Somogyi (85.)

Videoton—DVSC 1:0 (1:0)
Székesfehérvár, 5000 néző, V: Roxin.

Videoton: Petry—Takács, László, Németh, Horváth — Máriaši, Csucsánszky, Emmer, Petres—Jónás, Gyenti (Sprecsak 46. p.)

DVSC: Mező—Plókai, Nagy, Szűcs, Balogh—Moldván, Sándor, Rostás, Ulveczki (Adorján 77. p.)—Dan, Márton (Tóth 77. p.).

A Videoton közepes iramú és színvonalú mérkőzésen, ha szerencsés góllal is, de győzött. Csatárjátéka azonban változatlanul gyenge, és ez egyáltalán nem biztató a keddi Hibernian elleni UEFA Kupa-visszavágó előtt. G: Takács (11. p.).

Bp. Honvéd—Vasas 2:0 (0:0)
Kispest, 4000 néző, V: Hartmann.

Bp. Honvéd: Diszl—Szíjjártó, Csábi, Csuha, Csehi—Sikesdi, Pison, Sass, Cseh—Zsinka (Nagy 79. p.), Gregor (Füle 56. p.).

Vasas: Andrusch—Pecha, Komjáti, Mészöly, Gubucz—Kecskés (Baranyi 66. p.), Schmidt, Galaschek, Claude (Duró 52. p.)—Zvara, Zircher.

A Spanyolországból erre az alkalomra hazaérkezett, 47-szeres válogatott Czibor újból pályára is lépett, mivel a kezdőrugás elvégzésére őt kérték fel.

Az ünnepi hangulat elrontásáról a jelen futballistái gondoskodtak, ugyanis az NB I-hez méltatlan színvonalú teljesítményt nyújtottak. G: Csehi (59. p.), Füle (90. p.).

Pénteken játszották:
Csepel—PMSC 0:0.

Tatabánya: Alsóházi bérlet?

Tatabánya—Veszprém: 0—0.

Tatabánya, 2000 néző, V: Bay

Tatabánya:

Kiss—P.Nagy, Lakatos (Lázár 77.p.), Szalma, Dobesch—Vácz Jár-fás,

Domonics—Kanyok, Páli (Ifjú 57.), Szekeres.

Veszprém:

Berta—Mónus, Csík, Gersics, Szécsi—Csomai, Bognár, Kelemen (Sánta 82.) — Rugovics, Gáspár, Horváth (Süle 79.)

Nagyiramú és küzdelmes játék folyt ezen a mérkőzésen, bár kevés volt a látványos megoldás.

A Tatabánya hazai pontvesztése már nem is meglepő.

Az NB I. állása:

1. Ú. Dózsa	7	6	-	1	11-4	18
2. MTK-VM	7	5	-	2	10-6	15
3. Bp. Honvéd	7	4	1	3	10-5	13
4. Pécsi MSC	7	3	3	1	15-6	12
5. Ferencváros	7	3	2	2	9-5	11
6. Vasas	7	3	2	2	9-6	11
7. Siófok	7	3	2	2	7-7	11
8. Videoton	7	3	2	2	4-6	11
9. Veszprém	7	2	3	2	3-5	9
10. Haladás	7	2	2	3	8-11	8
11. Rába ETO	7	2	1	4	9-9	7
12. Tatabánya	7	2	1	4	3-6	7
13. Debreceni VSC	7	1	3	3	3-6	6
14. Békéscsaba	7	2	-	5	4-11	6
15. Váci Izzó	7	1	2	4	7-11	5
16. Csepel	7	-	4	3	1-9	4

A góllövőlista élcsoportja:

4 gólos: Dzurják (Ferencváros), Lovász (Pécsi MSC) Jován (MTK-VM), Handel (Rába ETO),

3 gólos: Gregor (Bp. Honvéd), Lehota (Pécsi MSC), Schmidt (Vasas), Turi (Pécsi MSC), Csertői (Haladás), Magyar (Siófok), Bácsi (Ú.Dózsa).

Labdarúgó NB II.

Az élen a Mohács és a Metripond

Eredmények. Nyugati csoport: Volán—Dorog 1—0, Szekszárd—Tapolca 2—1, Sopron—Paks 4—1, Dunaújváros—Keszthely 1—1, Budafok—Komló 2—0, Mohács—III.Ker. TTVE 2—1, Oroslány—Nagykanizsa 2—2. A ZTE—Ajka mérkőzés lapunk zártakor még tartott.

Keleti csoport: Nyíregyháza—Szarvas 1—1, Kecskemét—BVSC 2—1, Szeged—Diósgyőr 1—1, Debreceni Kinizsi—Salgótarjáni Síkfőveg 3—1, Kazincbarcika—Metripond 0—1, Mezőtúri Honvéd—Szegedi Dózsa 1—1, Eger—Szolnok 2—0, Baja—DMTE 1—1. Az élcsoporthelyek állása: 1. Metripond 14, 2. Szeged 14, 3. Kazincbarcika 12, 4. Eger 11, 5. Szolnok 9 ponttal.

Reklámból-antireklám

... Mármint a televízió ama tisztességes szándéka, hogy egyre több NB I-es mérkőzést közvetítsen. Hosszú időre visszanyúlva mindig sikerült kiválasztani egy unalomgerjesztő mérkőzést, ahol nem történik semmi különös, s ahol ahhoz a bizonyos állatorvosi műlőhöz hasonlóan megjelenik az egyesben egyfajta általános focinkra vonatkozóan, ami felettébb illúzióromboló. Különösen azért, mert az elmúlt fordulóban akadt jónéhány, iramában és színvonalában magyar viszonylatban jó mérkőzés. Ami után a nagy minőségi igényekről már régen lemondó szurkoló, várja a következő hétvégét. — Egy rákényszerített tévémeccsel. S az ilyenek után — a magát

különösebben egy csapat mellett sem elkötelezett, a pályákról már hosszú ideje távolmaradó átlagszurkolókról van szó — aligha kap kedvet a visszatérésre, a személyes jelenlétre. Az ilyen tévémeccs tökéletes ellenhatást, antireklámot vált ki. Bőven elég lett volna belőle összefoglalószerűen a két gól.

Szorítok Vitrayéknak. Némely csapathoz hasonlóan ők is fohászkodhatnak: „Minden rossz sorozatnak egyszer vége szakad.”

Talán már szombaton, amikor is a Fradi—Dózsa közvetítésével próbálkoznak...

—bégyé—

Dátum totó

1.	FTC—Újpesti Dózsa	
2.	DVSC—Siófok	
3.	MTK-VM—Bp. Honvéd	
4.	Szeged—Szolnok	
5.	Keszthely—Mohács	

A beküldő neve:

Címe:

(A kivágott szelvényt pénteken délig az alábbi címre kell eljuttatni:
Dátum Szerkesztősége, 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7.)

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A KSH-SZÜV SZEKSZÁRDI SZÁMÍTÓKÖZPONTJA

(7100. Szekszárd, Wesselényi u. 15.) pályázatot hirdet

SZERVEZÉSI ÉS PROGRAMOZÁSI OSZTÁLYVEZETŐ munkakör betöltésére

Az osztályvezető feladata:

A Számítóközpont közép- és rövid távú feladatainak megvalósítása érdekében a rendelkezésre álló munkaerő és eszköz hatékony, takarékos és rendeltetésszerű felhasználásának megtervezése, megszervezése, irányítása és ellenőrzése.

Piacutatást végez a szoftverfejlesztési és egyéb számítástechnikai alkalmazások területén, menedzseli a vállalkozásokat.

Pályázati feltételek:

- szakirányú felsőfokú iskolai végzettség,
- szakmai gyakorlat a számítástechnika területén,
- 3 éves vezetői gyakorlat,
- erkölcsi, politikai feddhetlenség,
- idegennyelv-ismeret előny.

Bérezés:

Felkészültségtől függően megegyezés szerint, valamint a jelenleg érvényben lévő érdekeltségi rendszerek megfelelően.

A pályázat tartalmazza a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását, besorolását, jövedelmét, az eddigi munkakörök felsorolását, részletes önéletrajzát, iskolai, szakmai, politikai, esetleg nyelvtudását tanúsító okiratok másolatát.

A pályázat benyújtási határideje:

1989. október 31. A borítékon „Pályázat” megjelöléssel.

A pályázatokat bizalmasan kezeljük, a döntésről a pályázókat írásban értesítjük.

Bővebb felvilágosítást a személyzeti vezető ad.
Tel.: 74/16-822.

KSH-SZÜV
SZEKSZÁRDI SZÁMÍTÓKÖZPONT

Köszöntjük

EUFROZINA és CÉZÁR

nevű olvasóinkat

Eufrozina a görög Euphrosziné név latinus formájából származik. Jelentése: vidám. Euphrosziné egyike volt a mondabeli görög kháriszoknak.

Cézár a régi római Caesar családnévből származik. A név eredete vitás. Lehet, hogy a caedo (vág) ige származéka, mások szerint jelentése: hosszú hajú, dús hajú, de magyarázzák etruszk eredetűnek is.

A Nap kél: 5.34 órákor
nyugszik: 17.38 órákor

A Hold kél: 0.33 órákor
nyugszik: 15.55 órákor

Marad a csendes, kora őszi idő

Általában kevés lesz a felhő, eső továbbra sem valószínű. Hajnalra sokfelé párássá válik a levegő, helyenként köd képződik. Többnyire mérsékelt, változó irányú szél várható. A legmagasabb nappali hőmérséklet hétfőn általában 25 fok körül alakul.

Aranyleltár

címmel tizenöt vidéki múzeum kincseiből nyílt kiállítás vasárnap a szombathelyi Savaria Múzeumban. Kétezernél több különböző tárgyat, köztük ékszereket, egyházi kegytárgyakat, díszfegyvereket, pénzerméket, órákat, étkezésleket és egyebeket láthatnak az érdeklődők. A kincsek többsége nemesfémekből készült, s ötvösművészeti remekműnek számít.

Bár a fővárosban már rendeztek „arany-kiállítást”, a szombathelyi egyedülálló abban a tekintetben, hogy a bemutatott tárgyak mintegy ötezer esztendő ötvös-, illetve iparművészetét reprezentálják. A bemutatott tárgyak külön-külön is, így együtt pedig különösen felbecsülhetetlen értéket képviselnek. A kiállítás november 5-ig látogatható. (MTI)

Arc — új győri kulturális folyóirat

— A hét végén Arc címmel új kulturális folyóirat került az utcára országos terjesztéssel. Az új folyóiratot a győri ifjúsági szövetség és az Arc művészeti csoport adja ki. A 24 oldalas folyóirat első száma főleg verseket, s rövid mű-

vészeti, irodalmi témájú írásokat tartalmaz. Ára 19 forint 50 fillér.

Az Arc a fiatalokat érintő kérdésekkel kíván foglalkozni. Ezért verseinek, prózáinak, esszéinek, kritikáinak témáját is e körből meríti.

Újabb gyermekgyilkosság

A Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság büntetőeljárás indított Balog Magdolna 23 éves varrónő, bácsalmási lakos ellen, aki alaposan gyanúsítható azzal, hogy szeptember 17. és 21. között több esetben olyan súlyosan bántalmazta 2 éves kislányát, Rostás Anett Franciskát, hogy a kislány szeptember 22-én meghalt.

— Vasárnap is kell dolgoznotok? — csodálkozik egyik ismerősöm.

— Csodálkozol? Tudhatod magadról, hogy hétfőn te is szomjazod a friss újságot.

— Igazad van. Akkor ti olyanok vagytok, mint a pékek — gondolkozik el. — Azok is már vasárnap kezdik a munkát, hogy hétfőn reggel legyen friss péksütemény. A kérdés csak az — morfondírozgat —; ki csinál több sületlenséget?

czakó

SZÁVAI | KALENDÁRIUM

Géza | Szeptember 25.: Eufrozina

Vadnyugodtan

Megmondom Euf Rozinak,
Uff, Rozi, fuccs a mozinak.
Uff, megmondta már Winnetou:
Ingyen van ott kinn a tó,
Partján zsombék, fenn a Hold...
Egy nagyfőnök mindent megold.
Igen, azt is oldd meg, drágám,
Kiásom a csatadárdám.
Az izgalom is előjön;
Az örök vadászmézőkön
Hajszolom: cuccaid alatt.
Nem gond a betevő falat.
Csodálják az indilányok,
Milyen prima indiállnok
Vagyok én...

Súlyos baleset

Szombaton délután, kevéssel 17 óra előtt Balatonszentgyörgyön felbontult a fonyódi sportkör autóbúsa, amely francia turistákat szállított.

A baleset következtében két utas meghalt, legalább tízen súlyosan, töb-

ben könnyebben megsérültek. A sérülteket a nagykanizsai, a keszthelyi, illetve a kaposvári kórházba szállították.

A rendőrség vizsgálja a baleset körülményeit.

KONZUM ÁRUHÁZ

IRODAGÉP BEMUTATÓ A KONZUM ÁRUHÁZBAN

1989. szept. 26—27—28-án, az Irodaház bemutató termében (közvetlenül az áruház mellett). Cím: Pécs, Bem u. 5. IV. emelet
Telefon: 72133-422, telefax: 72113-342, telex: 12-468.
Ügyintézőnk: Kupka Katalin.

GEPÁRD 16
TELEXCOMPUTER
399 000,— Ft + ÁFA
Egy hónapig ingyen
kipróbálhatja!

— CANON FAX — 230	169 000,— Ft + ÁFA
— CANON FAX — 350	269 000,— Ft + ÁFA
normál papírral működik!	
— EPSON FX 1000 NYOMTATÓ	59 000,— Ft + ÁFA
— REX — ROTARY 8012 típus.	139 000,— Ft + ÁFA
FÉNYMÁSOLÓ + induló kellécsomag	
— REX — ROTARY 8112 típus.	209 000,— Ft + ÁFA
FÉNYMÁSOLÓ	
— CANON NP 1215	299 000,— Ft + ÁFA
FÉNYMÁSOLÓ + induló kellécsomag	
— CANON NP 1015 típus.	199 000,— Ft + ÁFA
FÉNYMÁSOLÓ + induló kellécsomag	
CANON FC 5 típus.	49 900,— Ft + ÁFA
TITKÁRNOI FÉNYMÁSOLÓ + induló kellécsomag	
Telefonkészülék ajánlatunk:	
— Alfa	1590,— Ft + ÁFA
— Béta	1590,— Ft + ÁFA
— Gamma	3190,— Ft + ÁFA

VÁSÁRLÁS ESETÉN
LÍZINGELÉSI LEHETŐSÉGET BIZTOSÍTUNK!

KONZUM ÁRUHÁZ

Kisdorogi Vegyes- és
Építőipari Kiszövetkezet

vállalja

FLR típusú könnyűszerkezetes épületek

- tervezését,
- gyártását és szerelését,
- teljes műszaki kivitelezését rövid határidővel.

Alkalmazási területek:

- műhely, üzemcsarnok, raktár,
- terménytároló, állatnevelő épületek,
- tornaterem, tornacsarnok, fedett futópálya.

Vállalunk továbbá:

- porszűrő és forgácselzívó berendezések gyártását és beépítését,
- épületgépészeti, csőszerelési és hőtechnikai munkák tervezését és kivitelezését,
- egyéb lakatosipari tevékenységeket.

Cím: 7159 Kisdorog, Felszabadulás u. 275. Tel.: 74/33-081
és 21. Telex: 14351.

APRÓHIRDETÉS

Szekszárdon forgalmas helyen, városközpont közelében, üzletnek is alkalmas garázs hosszabb időre kiadó, vagy eladó. Cím: szekszárdi hirdetőben.

150 m²-es családi ház gázfűtéses (padlófűtéses) szuterémmel, garázzsal, pincével, beépített tetőtérrel eladó. Érdeklődni: Bajkai Ferenc Bonyhád, Benczúr u. 40.

Tacton egyfelső tamos dob felszerelés eladó. Érdeklődni: Jákob, Gyöngy, Ifjúsági ltp. 8.

Gépjárműtechnikus állást keres Tolna megyében. „Minden megoldás” jelígyére kiadónkba.

Eladó Tamásiban, Siófoktól 40 km-re Deák F. u. 16. sz. alatt kertes családi ház, 400 négyzetgölg területen. Négy szoba + 2 konyha + fürdőszoba 148 m² lakóterrel, téglázott pincével, melléképülettel, főút mellett, termálfürdőhöz közel. Érdeklődni: Dr. Slégel Piroska Siófok, Kórház. Telefon: 10-500/84-es körzetszám. Siófok, Koch R. u. 1. I. Ipház, I. em. 5.

1500-as Lada megkímélt állapotban eladó. Érdeklődni: 74/16-942 telefonon 17 óra után.

Reális áron eladó Opel Rekord D Diesel. Érdeklődni: 74/11-441.

Felsőfokú gépész végzettséggel, 20 évi gyakorlattal állást keresek. „Sokoldalú” jelígyére a kiadóba.

Magántőke befektetők! Szálloda építéséhez részvényeseket keresünk. „Egymillió” jelígyére 7081. Simontornya Pf.: 35.

Ocelot mintás női bunda (167 cm magasságra) eladó. Telefon: 74/15-015 munkaidőben.

Antracit színű bramac cserép kb. 2000 darab eladó. Érdeklődni: Tolna, Alkotmány u. 89. Munkaidőben: 74/15-015.

Biogilisza szerződéssel, díjmentes technológiával, szállítással eladó. Kisebbségi csere Szekszárdon vagy környékén is érdekel. Bajkai Ferenc Bonyhád, Benczúr u. 40.

Felújításra szoruló 125 cm³-es Crossmotor eladó. Érdeklődni: Tolna, Alkotmány u. 89. munkaidőben: 74/15-015.

Karambolos 1500 cm³-es VW Golf alkatrészként eladó. Érdeklődni: Tolna, Alkotmány u. 89. Munkaidőben 74/15-015.

Festmények gyűjteményből (Benedek, Barabás, Udvari is) eladók. „Jó befektetés 247106” jelígyére a pécsi Sallai u-i hirdetőbe.

Fikusz (2 m) eladó. Decs, Béke u. 11. Zsigmond László.

Felvétel! Kisdorogi Vegyes- és Építőipari Kiszövetkezet azonnali belépéssel felvesz 1 fő bádogos szakmunkást. Érdeklődni: Kisdorog, Felszabadulás u. 275. Telefon: 74/33-081.

52 m²-es OTP-s öröklakás áron alul sürgősen eladó. Érdeklődni: hétfőtől péntekig 16 óra után, 74/15-563 vagy személyesen Alisca u. 16. 3/2. Szekszárd.

Lapunk budapesti terjesztéséhez magas kereseti lehetőséggel munkatársakat keresünk. Érdeklődni: 74/16-277.

Keresse fel a DÁTUM Lap- és Könyvkiadó képviselőjét a K-20-as pavilonhoz tartozó telefon/tárgyalótermében.

Ha hirdetési megbízással tisztel meg bennünket, 2 napon belüli megjelenést garantálunk.

Most és itt a BNV-n!

Bizományi

Áruház

Vállalat

a lakosság szolgálatában!

ÁLTALÁNOS SZOLGÁLTATÁSAINK:

Használt árucikkek felvásárlása
Lakáson történő felvásárlás és értékbecslés

LAKBERENDEZÉSI SZOLGÁLTATÁSAINK:

Lakberendezési tanácsadás
Bútorgarancia (új bútorokra)
Múzeumi becslés
Aukció-árverés
Lakberendezési cikkek értékesítése és felvásárlása
Nemesfém tárgyak értékesítése és felvásárlása

Régiség, festmény értékesítése, felvásárlása
Vállalatunk Szakértői Bizottsága különleges, korszerű gépek segítségével a brilliáns ékszerekről tanusítványt, CERNTIFIKÁT-ot állít ki, az érték 3%-áért.

MŰSZAKI SZOLGÁLTATÁSAINK:

Műszaki cikkek értékesítése és felvásárlása
Garancia egyes műszaki cikkekre
Csereakció bonyolítása

RUHÁZATI SZOLGÁLTATÁSAINK:

Ruházati cikkek felvásárlása és értékesítése, javíttatása

ZÁLOG SZOLGÁLTATÁSAINK:

Zálogkölcsonnyújtás
Postai zálogrendezés
Megóvás-megőrzés
Nemesfém felvásárlás

Budapesti és vidéki boltjainkban, felvevőhelyeinken

VÁRJUK KEDVES ÜGYFELEINKET!

BIZOMÁNYI ÁRUHÁZ VÁLLALAT

Budapest IX. Kinizsi u. 12.

Telefon: 1-176-511

DÁTUM

A huszonötödik órában

Régen, ha azt akarták mondani valamiről, nagyon sürgős, úgy vélték, a tizenkettődik órában van a dolog. Később már a huszonnegyedik órától szóltak, s csupán tegnap, az év egyetlen napján gondolkozhattunk el azon, mi minden van már a huszonötödik órában. Ez a hatvan perc, amely igazán csak töredéke az esztendőnek, sok mindenre figyelmeztetett az átállással kapcsolatban.

Hétvége volt, békés álmát aludta a magyar gazdaság, nem gyarapodott a veszteség a ráfizetéses üzemekben, egy órával többre volt elég sokaknak a szűkös havi nyugdíj, amelyről ezalatt lehetett csak szebbet álmodni. Nem riadt fel nyugodalmából az sem, aki legkevésbé sem érdemli az édes percek, észrevétlen múlt el azok számára is, akik akár mindennap örülnének egy huszonötödik órának, hiszen annyi a teendőjük. Nem lettünk sem bölcsőbbek, sem gazdagabbak, s csupán azt hittük, hogy lehet egy órával többet pihenni. Elhittettük magunkkal, hogy tavasszal odaadtuk, most visszakapjuk, s közben még jól is jártunk.

Am az éji órán megkezdődött a Mérleg hava, amely figyelmeztet valami örök megméretés szükségességére, függetlenül az óradíllástól. Megkérdezi, akár csak a többi hónap mostanában: vajon elég-e egyetlen szűk órát nyernünk, amikor oly mérhetetlen a lemaradásunk, s valóban töprengünk-e azon, mi mindennel vagyunk immár a huszonötödik órában?! Talán csak egyet tehetünk: azt hisszük, hogy ez már egy új nap első órája, olyan ajándék, amely nem használhatatlan csecsebecse, hanem a jövő apró, de megbecsülendő töredéke.

Töttös Gábor

Elszánt Karabahok

Ha még tíz napig tart a blokád, Karabahban elpusztul az idei bőséges szőlőtermés — hangzik az Azerbajdzsánhoz tartozó autonóm terület egyik vezető agrárszakemberének véleménye. Szőlőből hatvan százalékkal elmaradtak az állami megrendelések teljesítésében, mert hiányzanak a szükséges eszközök a dús termés leszüreteléséhez.

A blokád miatt súlyos helyzet alakult ki az állattenyésztésben, mert a tápszerkoncentrátum féléves adagjának mindössze tíz százaléka jutott el rendeltetési helyére. Az állatok második hete nem táplálkoznak rendszeresen, megkezdődött a tervet felborító kény-

szervágás a sertésletelepeken. A gondokat szaporítja, hogy a hús feldolgozását helyben nem tudják megoldani, elszállítani pedig nincs mivel és hogyan. A karabahi gépkocsik még katonai kísérettel sem tudnak kijutni a területre.

A kiutat csak a katonai helikopterek igénybevétele jelentheti. A mezőgazdaság gondjait növeli a Karabahban sosem látott méretű aszály: pusztul a gabona, kiégték a legelők.

A totó 38. játéketének helyes tippjei: 1, 2, 2, 2, 1, x, x, 1, 2, 1, 1, 1, x, 2.

Petőfi-huzavona

Petőfi Sándor földi maradványainak hivatalos, kibővített, ismételt szakértői vizsgálata a Szovjet Tudományos Akadémia bevonásával 1989. szeptember 20. és 24. között megtörtént. A vizsgálat megerősítette a korábbi eredményeket, újabb 16 ismérvel tényként állapította meg, hogy a Barguzinban feltárt sírban kétséget kizáróan Petőfi Sándor földi maradványait találták meg.

A Burját Köztársaság Minisztertanácsa és a Megamoryv Petőfi bizottság a vizsgálatról készített szakértői véleményeket tartalmazó dokumentumokat közvetlenül eljuttatta a szovjet és a magyar külügyminisztériumba annak érdekében, hogy Petőfi Sándor csontjait mielőbb Magyarországra lehessen szállítani. Sajnálatos, a moszkvai magyar nagykövetség nem adott lehetőséget arra, hogy az okmányokat részükre a Megamoryv Petőfi bizottság átadja. Sajnálatos az a tény is, hogy a Magyar Tudományos Akadémia nem tudott szakértőket küldeni a vizsgálatban való részvételre, amelyet írásban közölt a Megamoryv Petőfi Bizottsággal.

Szekszárdi Szüret '89

Tolna megye székhelyének nagy kulturális eseménye zajlott a hét végén Szekszárdon. A szőlő és bor városában a Dunántúl jeles népi együttesei adtak műsort, s vonultak föl a környék néprajzi tájegységeinek csoportjaival együtt a délutáni szüreti felvonuláson. Természetesen boraikat is felvonultatták a borudvarban a város leghíresebb bortermelői. Sajnos a kadarka városában legkevésbé a kadarka volt. Mindennek ellenére fogytak a másfajta borok, elkelt a sült ökör is, koptak a táncos csizmatalpak, pattogtak a húrok a hegedűkön, s nagyon jól kerestek hitványka áruikkal a legkülönbözőbb bővít áruló kereskedők is. „Máskor is eljövünk” — mondják. Jöjjenek Önök is.

A régi fórum az új ellen

Különböző ellenzéki csoportok Lipcsében tartott vasárnapi találkozásán a résztvevők megállapodtak abban, hogy a jövőben az Új Fórum szervezet koordinálja központi egységként az egyes tagcsoportok tevékenységét.

A lipcsei találkozón több mint nyolcvan képviselték a szociáldemokratákat, az új Fórumot, a Demokráciát Most! nevű csoportot, illetve a béke és Emberi Jogok Kezdeményezést. Bohley, az új Fórum alapító tagja a találkozón kifejtette: a mozgalom célja nem a kapitalizmus bevezetése, hanem „az NDK-ban megvalósulótól eltérő szocializmus. Meg akarjuk kérdejezni az NSZEP-nek a nép kizárólagos képviselőre formált igényét”.

Az új Fórum múlt kedden nyújtotta be a hatóságokhoz bejegyzési kérelmét, ám csütörtökön a belügyminisz-

ter közleményben tudatta a lakossággal, hogy elutasította azt. Indoklasként arra hivatkozott, hogy az új Fórum „államellenes platformra” helyezkedik és az NDK alkotmányával ellentétes célokat hirdet. A szervezet képviselői az elutasító döntés nyomán értésre adták, hogy bírósághoz fordulnak a miniszteri határozat megfellebbezése céljából.

**Holnap
számunkban
olvashatják,
hogy mi foglalkoztatja
az egyetemistákat**